

Krajská knižnica v Žiline v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja Vám opäť aj tento rok ponúka Kalendárium – výročia osobností okresu Žilina a Bytča a výročia osobností slovenského literárneho života v roku 2011, kde sme zaradili osobnosti žijúce, ktoré v tomto roku jubilujú, ale aj osobnosti nežijúce, ktorých okrúhle výročia úmrtia alebo narodenia si v tomto roku pripomíname. Dôraz sme kládli na regionálne osobnosti, ktoré zasiahli, alebo významným spôsobom zasahujú do spoločenského a kultúrneho života regiónov Žilina a Bytča. Výber je doplnený o odkazy na literatúru, z ktorej sme čerpali a kde v prípade záujmu získate o osobnosti kompletnejšie informácie. Dovoľujeme si prípadných záujemcov pozvať na návštevu Úseku regionálneho výskumu, dokumentov a informácií, kde sústreďujeme ku každej významnej osobnosti rôzny materiál a kde tiež budujeme ďalšie špeciálne kartotéky a databázy. Literárnym osobnostiam vydávame personálne bibliografie, bibliografické letáky a životopisné medailóny. Taktiež vydávame rôzne slovníky, v ktorých predstavujeme regionálne osobnosti.

Jubilujúce regionálne osobnosti sú v kalendáriu zaradené do jednotlivých mesiacov v chronologickom poradí a osobnosti slovenského literárneho života sú radené abecedne. Kalendárium je doplnené o menný register osobností.

zostavovateľky

JANUÁR

Ondro František

(maliar, grafik, výtvarný pedagóg a teoretik)

* 1.1.1941 Vranie, okr. Žilina

+ 1.10.1986 Banská Bystrica

70. výročie narodenia

25. výročie úmrtia

Absolvoval SŠUP v Bratislave, neskôr študoval 5 semestrov u profesora A. Hoffmeistera na VŠUP v Prahe a v roku 1969 absolvoval FFUK P. J. Šafárika v Prešove u profesora Bendíka a docenta Lehotského. To napokon určilo aj jeho ďalšiu životnú dráhu. V odbore výtvarnej výchovy, ktorú absolvoval, začal ešte v tom istom roku pracovať na PF v Banskej Bystrici, najprv ako odborný asistent. V roku 1977 bol habilitovaný za docenta na Karlovej univerzite v Prahe a zároveň získal i doktorát z teórie a kritiky výtvarného umenia. V tvorbe sa venoval voľnej a úžitkovej grafike, ilustrácii, ale i monumentálnej tvorbe a plagátu. Jeho plagáty dominovali na výstavách doma i v zahraničí. V roku 1974 dostal hlavnú cenu za úžitkovú grafiku a v roku 1985 Cenu ZSVU.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina : Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 179.

Ďurjan Štefan

(právnik, vysokoškolský učiteľ)

* 8.1.1761 Stránske

+ 27.3.1848 Bratislava

250. výročie narodenia

Študoval na Gymnázium v Žiline, Prievidzi, Banskej Bystrici, Bratislave, filozofiu a právo na univerzite v Pešti. Prednášal politické a kameralistické vedy. Bol autorom dizertácie založenej na učení viedenského profesora Sonnenfelsa. V roku 1840 bol povýšený do šľachtického stavu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník A-D. - Zv. I. - Martin : Matica slovenská, 1986. S. 541.

Milec Ivan

(diplomat, právnik, prekladateľ)

* 12.1.1896 Žilina

+ 29.7.1980 Bratislava

115. výročie narodenia

Po maturite a právnických štúdiách pôsobil v diplomatických službách v Prahe, potom ako riaditeľ študijného oddelenia reparačnej komisie v Budapešti, neskôr na sekretariáte národov v Ženeve. Prekladal slovenské povesti do slovenčiny.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina : Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 178.

Svoboda Anton Dobroslav

(učiteľ, zberateľ ľudových piesní)

* 17.1.1861 Vršatské Podhradie

+ 1.6.1922 Čejč (Česko)

150. výročie narodenia

Učiteľ, publicista, folklorista. Pôsobil v Bolešove a v Bytči. Pre svoje národné zmýšľanie musel opustiť Uhorsko a vyučoval na Morave. Po roku 1919 sa vrátil na Slovensko a pracoval v Žiline ako školský inšpektor. Bol zberateľom slovenských ľudových piesní.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina : Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 18

Dudáš Miloš

(stavebný inžinier, pamiatkár)

* 22.1.1966 Ružomberok (Slovensko)

45. výročie narodenia

Miloš Dudáš je v súčasnosti riaditeľom Krajského pamiatkového úradu v Žiline. Je autorom výstavy: Drevená Sakrálna Architektúra v strednej Európe. Publikuje články v odbornej literatúre v Slovenskej republike aj v zahraničí. Aktívne sa zúčastňuje na odborných seminároch a konferenciách u nás a v zahraničí. Je autorom a spoluautorom kníh

o architektúre. Napr.: **Drevené kostoly** (2007), **Chrám-Drevené kostolíky na Slovensku** (2009).

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personnenzyklopädien AG, 2006. S. 264.

Hoffmann Ferdinand

(režisér, dramatik, prekladateľ)

* 14.2.1908 Žilina (Slovensko)

+ 22.1.1966 Buenos Aires, Argentína

45. výročie úmrtia

Používal pseudonym Michal Dubec. Pôsobil ako redaktor, potom ako režisér, dramaturg a ako riaditeľ v divadlách v Košiciach a v Bratislave. V roku 1945 emigroval. V rokoch 1945-1948 žil v Ríme, 1949-1966 v Buenos Aires.

Početné preklady, divadelné texty, kritiky a jazykové príspevky publikoval v Našom divadle a v Divadelnej knižnici, ktoré v roku 1932-38 redigoval, ďalej v Slovenských pohľadoch, Slovensku, Slovenskej reči, a i. Je autorom divadelnej hry **Sestry** (1933) a teoretickej práce **Slovo o divadle** (1947). Preložil viacero známych svetových divadelných hier a texty operných libriet.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina : Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 173.

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 90.

Moravčík Milan

(básnik)

* 22.1.1931 Červeník

80. výročie narodenia

Rodák z Červeníka, pedagóg, ktorý vystriedal viaceré zamestnania v Terchovej a Žiline, básnik zameriavajúci sa na zobrazenie každodenného života i aktualizáciu kresťanského poslania medzi súčasníkmi, čo sa

odrazilo v zbierkach básní **Už odložil som tašku** (1992), **Premena** (1996), **Život vo svetle, Po stopách pravdy** (obe 2002).

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 166-167.

Vyletelka Juraj

(lekár)

* 22.1.1951 Trenčín

60. výročie narodenia

V rokoch 1966-69 absolvoval SVŠ v Žiline, 1969-75 LF UK v Bratislave odbor všeobecné lekárstvo. V roku 1979 prvý stupeň atestácie z neurológie, 1984 druhý stupeň atestácie z neurológie. Od roku 1975 pracuje v NsP v Žiline, najskôr ako lekár neurologického oddelenia, od roku 1990 ako primár neurologického oddelenia. Ako prvý v strednej Európe využíval ozónovú liečbu poškodených platničiek. Pôsobí aj ako športový lekár pri basketbalovom klube ŽU v Žiline, je aktívnym hráčom hokeja. Je držiteľom Striebornej medaile Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personenzyklopädien AG, 2006. S. 1473.

Letz Ján

(filozof, profesor)

* 23.1.1936 Žilina (Slovensko)

75. výročie narodenia

Prof. Ing. Ján Letz, PhD. sa narodil 23. januára 1936 v rodine gymnaziálneho profesora a slovenského jazykovedca Bela Letza. Na inžiniera chémie bol promován v Prahe v roku 1958. Jeho skutočnou láskou sa však od osemnásteho roku stala filozofia. V rokoch 1960-1965 tajne študoval tomistickú filozofiu a v rokoch 1970-1989 mu vyšlo samizdatom viacero filozofických prác. Na Fakulte humanistiky (v súčasnosti Filozofickej fakulte) Trnavskej univerzity pôsobí od jej založenia v roku 1992 a od roku 1996 vedie Katedru filozofie. Pôsobil tu vo viacerých

akademických funkciách. Za univerzitného profesora bol vymenovaný v roku 1997. Po viac ako 30-tich rokoch systematickej práce je tvorcom pôvodného filozofického konceptu, nazývaného experienciálno-evolučná a kreačno-evolučná filozofia. Publikoval niekoľko monografií napr.: **Filozofia v celosvetovom porozumení** (1992), **Teória poznania** (1992), **Metafyzika a ontológia** (1993), **Život v hľadaní pravdy** (1996). Od roku 1997 zostavuje a vydáva sériu monotematických zborníkov Acta Philosophica Tyrnaviensia orientovaných na personalistickú filozofiu. Publikoval vyše 110 vedeckých štúdií v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch.

Literatúra:

Letz, Ján – Letz, Róbert : Bratia Letzovci. Život a dielo Štefana a Bela Letza. Bratislava : Vydavateľstvo spolku slovenských spisovateľov, 2004. S. [178].

Bienik Pavol

(profesor konzervatória, hudobník, pedagóg)

* 26.1.1936 Kokava nad Rimavicou

75. výročie narodenia

V rokoch 1951-57 absolvoval Konzervatórium v Bratislave, klarinet. V rokoch 1963-67 študoval na VŠMU v Bratislave, klarinet. Od roku 1963 pôsobil na Konzervatóriu v Žiline ako profesor klarinetovej hry a vedúci dychového oddelenia. Od roku 1998 pôsobil na ŽU v Žiline ako profesor klarinetovej hry. Bol zakladateľom dychového kvinteta DJGT v Banskej Bystrici v roku 1960. V roku 1964 založil dychový kvintet profesorov Žilinského konzervatória, kde pôsobil ako umelecký vedúci, aj ako hráč. V rokoch 1986-92 bol dirigentom kúpeľného orchestra v Trenčianskych Tepliciach, 1963-87 dirigentom a umeleckým vedúcim dychového súboru Lietavská Lúčka, 1979 zakladateľom, dirigentom a umeleckým vedúcim mestského dychového orchestra Žilina a dychového súboru Fatranka, 1974-84 členom ŠKO v Žiline, 1967-79 umeleckým vedúcim folklórneho súboru Stavbár Žilina, 1963-74 člen symfonického orchestra Žilina. Nahrával v Slovenskom rozhlase v Banskej Bystrici ako sólista, s dychovým kvintetom, dychovými orchestrami, ŠKO Žilina a zábavným súborom P. Bienika. Publikoval články v rôznych novinách. Získal rôzne uznania a diplomy.

Literatúra:

Konzervatórium v Žiline 1951 – 1981. Žilina : Konzervatórium Žilina, 1982. [49-50].

Bielek Anton Karol

(spisovateľ, pedagóg, redaktor)

* 10.9.1857 Bytčica Žilina,

+ 27.1.1911 Viedeň (Rakúsko)

100. výročie úmrtia

Pseudonym: Hvizdák, Kalinov, Miloš, Vrták, Žihadlo. V rokoch 1876-1878 študoval v učiteľskom ústave v Kláštore pod Znievom (tu sa spriatelil s Martinom Kukučínom), odkiaľ bol vylúčený za panslavizmus, v roku 1879 súkromne zmaturoval.

Bol príslušníkom prvej vlny slovenského literárneho realizmu. Vo svojej tvorbe čerpal námety zo života dedinského ľudu, situované do horského prostredia Kysúc. Napísal **Obrázky z hôr**, **Na salaši** (obe 1890), **Poviestka z hôr** (1899) a i.

Literatúra:

Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S.272-273.

Tombor Ján Krstiteľ

(spisovateľ, publicista)

* 7.1.1825 Žilina

+ 30.1.1911 Djakovo, Chorvátsko

100. výročie úmrtia

Študoval na lýceu v Nitre a teológiu v Banskej Bystrici, Pešti a Djakove. Bol činiteľom študentského hnutia v Banskej Bystrici a v Pešti. Je autorom národne angažovaných článkov v Slovenských národných novinách a cestopisu **Ohlasi Slováka zo Slavónie** (1847), v ktorom opísal odchod zo Slovenska do Chorvátska. V juhoslovanskom prostredí bol popredným publicistom a spisovateľom, na Slovensku mu vyšla len novela **Láska na východe**, ktorú uverejnil časopis Sokol (1868). V 60. rokoch 19. storočia sa venoval aj politike. Od založenia Matice slovenskej bol jej členom.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S.1392-1393.

FEBRUÁR**Dubec Anton**

(matematik, pedagóg)

* 3.2.1906 Rajec - Šuja

+ 29.6.1975 Bratislava

105. výročie narodenia

Gymnázium absolvoval v Žiline. Po absolvovaní pražskej univerzity pôsobil ako profesor na stredných školách. Je významným predstaviteľom v odbore matematiky na Slovensku. Povzniesol vyučovanie matematiky na stredných školách, keď kládol dôraz na objasnenie jej základov a logický rozvoj vedomostí na množinovom základe. Je autorom alebo spoluautorom mnohých učebníc, ako aj článkov z odboru matematiky.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník A-D. - Zv. I. - Martin : Matica slovenská, 1986. S. 510.

Akai (Akkay) Ján, SJ

(cirkevný spisovateľ)

* 12.7.1708 Súľov-Hradná

+ 4.2.1751 Košice

260. výročie úmrtia

V roku 1721 vstúpil do jezuitskej rehole. Teológiu a filozofiu študoval na univerzite v Trnave. Je autorom veršovanej práce na počesť cirkevných a svetských hrdinov a prozaického diela o svetských a cirkevných činiteľoch, ktorí sa pričínili o vznik a rozvoj trnavskej univerzity.

Literatúra:

Kerešová, Michaela – Horečný, Jaromír: Súľov a jeho nemí svedkovia dávnych čias... Žilina : Edis, 2002. S. 108.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava:
Lúč, 2000. S. 8-9.

Bartek Henrich

(jazykovedec, pedagóg, kultúrny pracovník)

* 25.3.1907 Žilina

+ 7.2.1986 Plattling (Nemecko)

25. výročie úmrtia

Po štúdiách profesor gymnázia v Banskej Bystrici, potom tajomník Ústredia slovenských ochotníckych divadiel, 1932-1939 referent Matice slovenskej v Martine, redaktor časopisu Slovenská reč a Naše divadlo. Po odchode do Bratislavy bol správcom Vedeckej spoločnosti pre zahraničných Slovákov, od roku 1940 zakladateľom a redaktorom časopisu Slovenský jazyk. V roku 1945 emigroval do Mníchova. Bol Významným bádateľom v oblasti slovenskej jazykovedy, zaslúžil sa o ustálenie pravidiel slovenského pravopisu. Bol autorom samostatných prác a početných jazykovedných štúdií publikovaných v odborných časopisoch : **Príspevok k dejinám slovenčiny** (1936), **K základom slovenskej prozódie** (1935), **Anton Bernolák** (1937), **Eudovít Štúr a slovenčina** (1943), **Správna výslovnosť slovenská** (1944). V emigrácii publikoval štúdie v zborníkoch a v slovenských periodikách, samostatne vydal prácu **Slovenský pravopis s gramatickými poučkami a slovníkom** (1956).

Literatúra:

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska. Martin: Matica slovenská, 1999. S.23-24.

Petrovský, Karol: Ochranca slovenčiny. In: Národný kalendár 2006. Martin : Matica slovenská, 2006. S.144.

Botek Anton C.

(náboženský, národný a kultúrny pracovník, teológ, prekladateľ, redaktor)

* 8.2.1911 Zárieč-Keblov, dnes Svederník, okr. Žilina

+ 9.2.1992 Pezinok, poch. vo Svederníku

100. výročie narodenia

Používal pseudonymy "abbé", A. C. Mazúr. Vynikajúce vlohy pre novinárstvo ho priviedli do Katolíckej tlačovej kancelárie v Bratislave. Bol šéfredaktorom Katolíckych novín a riaditeľom Katolíckej kancelárie. V

roku 1946 získal doktorát teológie. V máji 1945 zriadili slovenskí biskupi v Bratislave Ústrednú katolícku kanceláriu (ÚKK), kde sa stal riaditeľom, od roku 1947 aj redaktorom jej tlačovej služby. Dňa 24.11.1948 ju protiprávne rozpustili a jej činnosť bola zakázaná. Po vylúčení z Katolíckych novín sa uchýlil na faru v Bobote, no už v januári 1949 ho zatkli. Utielol, skrýval sa a v apríli 1951 sa mu podarilo utiecť do Rakúska. V Ríme začal ihneď rozvíjať intenzívnu činnosť medzi slovenskou emigráciou. Založil Slovenské katolícke ústredie a stal sa jeho vedúcim. Začal vydávať mesačník Hlasy z Ríma. Na pokračovanie v ňom uverejňoval zážitky z väzenia pod názvom **Sviť kríža za mrežami. Z denníka väzneného kňaza**. V roku 1957 vycestoval do Kanady. Vyšli mu dva významné preklady: **Pieseň vesmíru** (1976) od P. Teilharda de Chardin a **Pre plný život. Najdôležitejšie state v bežnej reči na každý deň** (1979). V roku 1967 sa vrátil do Ríma. V Taliansku aj intenzívne literárne tvoril. Spolu s J. Zlatňanským pripravil slovenskú verziu diela F. J. Sheeda **Teológia** (1969), zostavil knihy **Posolstvo Ježiša Krista zhrnuté zo štyroch evanjelií o jednej osnove** (1969) a **Za svetlom. Dejiny spásy v Starom zákone** (1970). Významné sú jeho preklady niektorých starozákonných kníh. Svoje poznatky zo štúdia a prekladu zhrnul v štúdiu uverejnenej v zborníku **O Svätom písme** (1976). Preložil: Frankenberger, E.: **Výroky veľkých prírodovedcov** (Rím 1976). Dňa 30.9.1988 mu v Dullikene (Švajčiarsko) udelili veľkú zlatú cyrilometodskú medailu s reťazou Ústredia slovenskej katolíckej inteligencie. Po novembri 1989 sa vrátil do vlasti. Zomrel v Charitnom domove v Pezinku.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S. 138-139.

Zaymus Eubomír

(architekt)

* 8.2.1961 Čadca

50. výročie narodenia

Vyštudoval Fakultu architektúry SVŠT v Bratislave. Pracoval v Stavoprojekte Žilina a v POAPS Žilina. Od roku 1991 je architektom v slobodnom povolání.

Najvýznamnejšie realizácie : Kostol sedembolestnej Panny Márie Nededza, 1991; Slovenská sporiteľňa Kysucké Nové mesto, 1996; Kláštor kapucínov Mariánske námestie v Žiline, 1999.

Literatúra:

Výstava Tvorba a hobby architektov Žiliny, 1999. Žilina : PGU, 1999. S. [62].

Krajčo Milan

(maliar)

* 12.2.1956 Handlová

55. výročie narodenia

V rokoch 1975-1981 študoval na VŠVU v Bratislave u docenta F. Stoklasa a profesora J. Želibského, na oddelení komornej maľby. Venuje sa maľbe a kresbe so zameraním na figurálnu tvorbu. Žije a tvorí v Žiline-Trnovom.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 61.

Marsina Štefan Viktor

(františkán, cirkevný historik, hudobník, publicista)

* 23.12.1847 Žilina

+ 12.2.1896 Nižná Šebastová

115. výročie úmrtia

V Žiline absolvoval františkánske gymnázium a v rokoch 1879-1880 pôsobil ako organista a profesor františkánskeho gymnázia v Žiline. Zaoberal sa cirkevnými dejinami. Napísal životopisy viacerých osobností Slovenského učeného tovarišstva.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava:

Lúč, 2000. S. 886.

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 177.

Husselius Albert

(spisovateľ, pedagóg, evanjelický farár)

* 1554 Prievidza

+ 17.2.1596 Bytča

415. výročie úmrtia

Od roku 1560 do roku 1563 študoval v Prievidzi. V rokoch 1563-1566 v Levoči u Gašpara Kramera, potom študoval hebrejskú literatúru u Serafína Gosnovicera. V rokoch 1593-1596 pôsobil ako kazateľ a senior v Bytči. Bol to latinský vzdelanec a literát. Z jeho literárnej tvorby sa zachoval iba list V. Máderovi, kde uvádza, že napísal rozpravu proti skupinovému tancom. Skladal aj antifóny. Dbal o kultivovaný jazyk, správny pravopis a vycibrený štýl. Ako rektor dbal, aby sa používal národný jazyk. Ovplyvnil aj Vavrinca Benedikta z Nedožier, ktorý v úvode svojej gramatiky vyzdvihol potrebu národného jazyka.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník E-J. - Zv. II. - Martin : Matica slovenská, 1987. S. 444.

Stašo Jozef, SDB

(redaktor, pedagóg, katolícky kňaz)

* 20.5.1903 Terchová

+ 21.2.1951 Terchová

60. výročie úmrtia

Ako väzenský kaplán Krajského súdu v Bratislave, kde pôsobil od roku 1945, vykonal Jozef Stašo pohrebné obrady po poprave prezidenta Slovenskej republiky Jozefa Tisa. V roku 1921 sa prihlásil k saleziánom do Talianska a napokon sa dostal až priamo do Ríma. Tam absolvoval nižšie gymnázium a v roku 1923 vstúpil do Saleziánskej spoločnosti. Potrebnú pedagogickú prax, ako i ďalšie stredoškolské vzdelanie získal v rakúskom Unter Waltersdorfe. Na štúdium teológie bol roku 1927 vyslaný do Turína o tri roky neskôr ho vysvätili za kňaza. Ako novokňaz-katechéta pôsobil Jozef Stašo vo Svätom Beňadiku, neskoršie redigoval v Šaštíne časopis Don Bosco, bol katechetom v Bratislave a rok v Moravskej Ostrave. V rokoch 1936 až 1937 pôsobil ako spovedník v diecéznom a saleziánskom seminári v Trnave, potom sa stal vedúcim školy v Šaštíne a od roku 1939 účinkoval v Bratislave. Počas existencie pápežskej nunciatúry v Slovenskej republike zastával funkciu tajomníka pri pápežskom diplomatickom zástupcovi G. Burziovi (1940-1945). Po vládnom zásahu proti rehoľníkom v apríli 1950 bol deportovaný do Podolinca. Odtiaľ sa vrátil do rodiska, kde ho našli mŕtveho na farských schodoch...

Jozef Stašo bol prvým kňazom, ktorý sa narodil v Terchovej.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S. 1277.

Cabadaj, Peter – Križko, Vladimír. Terchová. Obec Terchová, 2003. S. 121.

Hložník Ferdinand

(maliar a grafik)

* 18.11.1921 Svederník

+ 27.2.2006 Bratislava

90. výročie narodenia

5. výročie úmrtia

viď. november

MAREC

Urbaníková Eva

(spisovateľka, redaktorka, publicistka)

* 3.3.1976 Žilina (Slovensko)

35. výročie narodenia

Rodáčka zo Žiliny, moderátorka, redaktorka a publicistka, predstaviteľka mladšej strednej generácie autoriek. Skúsenosti s písaným slovom a šoubiznisom vniesla do knižných celkov v podobe titulov: **Všetko alebo nič** (2007), **Všetko alebo nič : príbeh pokračuje** (2009), **Svet mi je dlžný** (2010), **Príliš osobná známosť** (2011). Spisovateľka bola hlavnou editorkou projektu „Slovensko píše román“, ktorý trval dvadsať týždňov. Výsledkom bol román **Minulosť ťa dostane : Slovensko píše román** (2009). Žije a tvorí v Bratislave.

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 223.

Sedlák Otto

(inžinier, architekt)

* 4.3.1941 Vsetín (Česko)

70. výročie narodenia

Vyštudoval Fakultu architektúry SVŠT v Bratislave v rokoch 1959 – 1965. V rokoch 1965 – 1991 pracoval v Stavoprojekte Žilina a od roku 1991 vo vlastnej projektovo – dodávateľskej firme Racional v Žiline.

Najvýznamnejšie projekty: Sídliisko rodinných domov Nová Dubnica, 1968; Cintorín a Dom smútku Považská Bystrica, 1977, spoluautor Ing.arch. E. Galovský; Investičná a rozvojová banka a.s. Žilina, 1994.

Najvýznamnejšie realizácie : Tokajská vináreň Žilina, 1969; Dom nábytku Čadca, 1973; Veľkopredajňa Tempo Žilina, 1985.

Literatúra:

Výstava Tvorba a hobby architektov Žiliny, 1999. Žilina : PGU, 1999. S. [50].

Bodenek Ján

(prozaik)

* 6.3.1911 Vrútky

+ 20.11.1985 Banská Bystrica

100. výročie narodenia

Rodák z Vrútok, vydavateľský pracovník, redaktor a prozaik, ktorý vo svojom silne sociálne orientovanom diele, určenom predovšetkým mladému čitateľovi, prechádzal od hľadania pravdy konkrétneho javu až po širšie platnú myšlienku ústiacu do vízie spravodlivej spoločnosti bez krívd. Je autorom novely **Ivkova biela mať** (1938), románov a zbierok poviedok a noviel. Posmrtno vyšli jeho memoáre **Moja sudička** (1999).

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 48.

Dado Milan

(vysokoškolský pedagóg, vedec)

* 7.3.1951 Krupina

60. výročie narodenia

Narodil sa 7. marca 1951 v Krupine v rodine železničiara. Skončil Vysokú školu dopravy a spojov v Žiline a zostal na nej pracovať vo vysokých funkciách.

Absolvoval niekoľko nielen pracovných, ale aj študijných pobytov v zahraničí a bol aj prezidentom Slovenskej rektorskej konferencie. Je nositeľom Radu Ľudovíta Štúra II. triedy za mimoriadne významné zásluhy v oblasti rozvoja vedy a techniky a za šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Má členstvo vo viacerých výboroch v Bruseli.

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personnenzyklopädien AG, 2006. S. 223.

Ňňaj Peter

(dirigent, skladateľ, klavirista)

* 9.3.1961 Žilina

50. výročie narodenia

V rokoch 1969-76 študoval na ZUŠ v Žiline hru na harmonike, 1976-81 Konzervatórium v Žiline hru na akordeón, 1982-87 VŠMU v Bratislave odbor orchestrálne dirigovanie u profesorov L. Slovák a doc. Bystríka Režucha. Pracoval ako pedagóg na Konzervatóriu v Žiline. Počas štúdia na VŠMU koncertoval ako dirigent so všetkými významnými slovenskými orchestrami a od roku 1983 pôsobil v hudobno-tanečnom telese Lúčnica ako asistent dirigenta, neskôr ako šéfdirigent orchestra. Od roku 1986 spolupracuje s Novou scénou (opery, muzikály). Popri tom pracoval ako vedúci operného štúdia na VŠMU. V roku 1992 mal angažmán v Frankfurte nad Mohanom. Od roku 1995 SLUK, ako dirigent orchestra a umelecký šéf. Okrem dirigovania sa venoval aj skladateľskej a aranžérskej práci. V roku 1991 založil s R. Puškárom Pressburger duo, na Slovensku figurujú pod názvom Páni bratia, doprevádzali talkshow Milana Markoviča (4 roky). Je autorom hudby k rôznym reláciám. Je reprezentantom Slovenskej republiky v takmer všetkých štátoch Európy, v Afrike, Ázii, Južnej Amerike a v Karibiku. Je laureátom súťaží slovenských konzervatórií (počas štúdia na SŠ).

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personnenzyklopädien AG, 2006. S. 982.

Žabkay Vladimír

(kultúrny pracovník, publicista, prekladateľ, diplomat)

* 11.3.1921 Žilina

+ 27.5.1990 Bratislava

90. výročie narodenia

V diplomatických službách pôsobil vo Viedni (1944-1945) a v Sofii (1945-1948). Neskôr pracoval ako podnikový právnik a ako novinár.

V publicistike sa orientoval na zahraničnopolitické otázky a aktuálnu spoločenskú problematiku komentoval v úvodníkoch. Zaslúžil sa o propagáciu pôvodnej slovenskej literatúry v zahraničí a preklady svetových diel u nás.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník T-Ž. - Zv. VI. - Martin : Matica slovenská, 1994. S. 483.

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 185.

Makovický Dušan

(lekár, slovenský tolstojovec)

* 10.12.1866 Ružomberok

+ 12.3.1921 Ružomberok

145. výročie narodenia

90. výročie úmrtia

Základné vzdelanie získal v Ružomberku. Medicínu študoval na univerzitách v Prahe, Innsbrucku a Berlíne (1885-91). Počas pražských štúdií člen a funkcionár slovenského študentského spolku Detvan (1890-91). Lekár na klinike v Innsbrucku (1891-94), Budapešti (1894), praktický lekár v Žiline (1894-1904). Účastník porady T.G. Masaryka na Bystričke (1897), ktorá sa stala východiskom k vypracovaniu hlasistického hnutia. Od roku 1890 mal stály a intenzívny kontakt s L.N. Tolstým. Svoj prvý pobyt v Jasnej Poľane opísal v Slovenských pohľadoch (1894). Tolstého dielo a učenie sprístupňoval vydávaním edícií Poučné čítanie (18 brožúr) a Poučná bibliotéka, v ktorých vyšli Tolstého diela Kreutzerova sonáta a Vzkriesenie. Po ďalších návštevách u L.N. Tolstého (1897, 1901) prijal pozvanie (1904) a stal sa jeho domácim lekárom a tajomníkom. Z tohto pobytu pochádzajú **Jasnopolianske zápisky**, v ktorých denníkovou formou zapisoval všetko podstatné o Tolstého živote a diele. V Jasnej Poľane ostal i po Tolstého

smrti. Po ťažkej chorobe sa vrátil do Ružomberka (1920). Po vážnej osobnej kríze ukončil svoj život samovraždou.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník M-Q. - Zv. IV. - Martin : Matica slovenská, 1990. S. 41.

Grossmann Jozef

(detský lekár)

* 15.3.1921 Žilina

+ 30.9.2007 Žilina

90. výročie narodenia

V roku 1947 vyštudoval Lekársku fakultu vo Viedni, rigoróznu skúšku zložil v Bratislave. V rokoch 1947-1990 pracoval v Nemocnici v Žiline ako sekundárny lekár, ordinár. Od roku 1976 ako primár novorodeneckého oddelenia. V rokoch 1950-54 bol menovaný za krajského pediatra, ktorý zabezpečoval, aby v každom okresnom meste bol detský lekár. Od roku 1957 bol prvým ordinárom novorodeneckého úseku na Slovensku. Bol nestorom slovenskej neonatológie. Mal rozhodujúcu zásluhu pri vybudovaní novorodeneckého oddelenia v Žilinskej nemocnici.

Bol spoluautorom učebníc pre stredné zdravotné školy, publikoval v odborných časopisoch. Bolo mu udelené ocenenie – čestný občan mesta Žilina. V roku 1981 dostal zlatú medailu Propter merita SLS, v roku 1986 bol menovaný čestným členom Sodalit honoris causa SLS, v roku 1993 získal pamätnú medailu J.B. Guotha, je držiteľom Genius loci Solnensis od Zboru Žilincov.

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personnenzyklopädien AG, 2006. S. 390.

Čapka Štefan

(maliar a grafik)

* 20.8.1921 Šaľa

+ 22.3.2006 Žilina

90. výročie narodenia

5. výročie úmrtia

viď. august

Šulík Anton

(herec, režisér)

* 27.3.1931 Ružomberok

+ 11.1.1999 Bratislava

80. výročie narodenia

Od roku 1957 pôsobil ako herec v Mestskom divadle v Žiline. Aktívne spolupracoval ako režisér a inštruktor s ochotníckymi súbormi v Žiline, Kysuckom Novom Meste, Stráňavách a v Považskom Chlmcí. Spoločensky významná bola jeho činnosť moderátora vo vysielaní Severné Slovensko v roku 1968 v Žiline.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska 2, M-Ž. Bratislava : Veda, 1990. S. 445-446.

Uhlárik Ján, SJ

(národný a osvetový pracovník, katolícky kňaz)

* 30.10.1819 Dolný Hričov

+ 28.3.1881 Kaloča (Maďarsko)

130. výročie úmrtia

Študoval na Gymnázium v Trenčíne a v seminári v Trnave. V roku 1843 bol vysvätený za kňaza. Pôsobil ako kaplán v Modre a v Budmericiach. Od roku 1849 bol farárom a neskôr aj inšpektorom v Štefanove. V roku 1857 vstúpil do jezuitskej rehole. V roku 1860 bol ministrom a prokurátorom jezuitov v Trnave. Popri pastorácii pracoval s mládežou, získal si povest' dobrého pedagóga, orientoval sa na prácu s negramotnými a na prevýchovu Rómov. Organizoval aj ochotnicke divadelné predstavenia. Je autorom veršovanej vianočnej hry **Betlehemska radosť venovaná Pudu dobrej vôle**, ktorá však ostala v rukopise.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S. 1422.

Bičkoš Peter

(prozaik)

* 1.6.1911 Krásna nad Hornádom

+ 31.3.2001 Žilina
100. výročie narodenia
10. výročie úmrtia
viď. jún

APRÍL

Ladiver Eliáš
(pedagóg, filozof, básnik, dramatik)
* okolo 1633 Žilina
+ 2.4.1686 Prešov
325. výročie úmrtia

Základné vzdelanie získal v Žiline. Študoval na gymnáziu v Levoči, Bratislave, v Blatnom Potoku, na univerzite vo Wittenbergu, Erfurte. Rektor latinskej školy v Žiline, rektor školy v Bardejove, kde bol známy prednáškami a dišputami z oblasti teológie a filozofie. Farár v Liptovskej Teplej. Pôsobil na prešovskom kolégiu. Začiatkom 70. rokov, keď zosilnel protireformačný tlak, musel Prešov opustiť. Farár v Tisovci, v exile (1674). Žil v Toruni, Gdansku, Lešne, Jene, rektor gymnázia v sedmohradskom Sibiu (od roku 1681). Imrich Tököly (1682) povolal späť učiteľov kolégia a Ladivera ako rektora. Vypracoval nový školský poriadok, podporoval sociálne slabších študentov, písal učebnice a latinské školské hry (**Vo viere neochvejný Elezár**, 1668, **Udatný Papinianus**, 1669). Hlavným ideovým posolstvom i celoživotným krédom bola vernosť viere a evanjelickej cirkvi. Ako filozof polemizoval s atomistami, najmä s Izákom Cabanom (O atónoch proti Cabanovi, 1667). Počas svojho pôsobenia v domácom prostredí posilnil ortodoxný smer slovenského protestantizmu.

Literatúra:

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 1. Liptovský Mikuláš : Tranoscius, 1997. S. 158 s.

Kuzmík Jozef
* 5.4.1921 Dlhé Pole
+ 11.6.2001 Bratislava
90. výročie narodenia
10. výročie úmrtia

Používal pseudonym J.K. Dlhopol'ský. Po gymnaziálnych štúdiách študoval na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity, potom absolvoval nadstavbové štúdium knihovedy na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Od roku 1950 bol bibliografickým pracovníkom SNK v Martine, od roku 1959 pracoval ako odborný pracovník miestneho pracoviska Matice slovenskej v Bratislave. Vydal rozsiahle bibliografie kníh v západných aj východných európskych jazykoch týkajúcich sa slovenskej problematiky, ako aj vlastivednú **Bibliografiu publikácií k miestnym a všeobecným dejinám Slovenska** (1962), práce a štúdie k dejinám knižníc na Slovensku a pod. Z literárnohistorického hľadiska sú cenné jeho lexikografické diela: 2-zv. **Slovník starovekých a stredovekých autorov, prameňov a knižných skriptorov so slovenskými vzťahmi** (1983) s neskoršími doplnkami.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2001. S. 274.

Dilong Rudolf

(kňaz, básnik, spisovateľ)

* 1.8.1905 Trstená

+ 7.4.1986 Pittsburg, PA, USA

25. výročie úmrtia

Rodák z Trstenej na Orave, františkánsky mních, básnik a prozaik, občasný publicista. Bol jednou z vedúcich osobností katolíckej moderny. Tvoril na Slovensku a v cudzine, predovšetkým po vynútenom politickom exile po roku 1945. Autor básnických zbierok napr. **Budúci ľudia** (1931), **Slávne na holiach** (1932), **Ja, svätý František** (1938) a i.

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 59.

Bartaky Juraj

(katolícky kňaz, národný kultúrny a národohospodársky pracovník)

* 10.04.1861 Žilina

+ 25.07.1913 Žilina

150. výročie narodenia

Používal pseudonym Ďurko spod Dubňa. Nižšie gymnázium absolvoval v Žiline. Potom pokračoval v štúdiu v Banskej Bystrici, kde ukončil aj teologické štúdiá. Pôsobil ako kaplán v Slovenskej Lupči, Chrenovci, vo Veľkých Uherciach, v Bojniciach a v Novej Bani. Vážne ochorel a odišiel na odpočinok do Žiliny, kde zomrel a je aj pochovaný. Bol uvedomelým, národne tolerantným kňazom a vlastencom. Verejne bránil slovenské vyučovanie v maďarskej štátnej ľudovej škole a slovenský spev žiakov v kostole. Bol členom Muzeálnej slovenskej spoločnosti. Stal sa známym ako spoluzakladateľ časopisu Správa hospodárskeho spolku údolia rieky Nitra (spolu s Eduardom Škorpilom). V sérii článkov (uverejnených v roku 1891-1895 v Lichardovom Obzore) propagoval moderný systém striedavého hospodárstva, nové metódy prípravy pôdy, orby a sejby plodín. Usiloval sa aj o realizáciu moderných zásad hospodárenia v praxi. V spolupráci s E. Škorpilom preložil z nemčiny zábavno-poučný príbeh **Ako Martin Rozumný zbohatol a s ním celý Hrušov**, ktorý vyšiel tlačou v roku 1892 v prílohe Správy hospodárskeho spolku údolia rieky Nitry.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník I. Martin 1986, S. 152

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S. 63.

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 168.

Cabadaj Peter

(básnik, esejista, autor literatúry faktu)

* 10.4.1966 Žilina

45. výročie narodenia

Rodák z Terchovej, básnik, prozaik, autor literatúry faktu, literárny historik a editor i organizátor kultúrneho života v rodisku i v Martine. Venuje sa objasňovaniu a popularizácii slovenského exilového života s dôrazom na literatúru. Venuje sa tvorbe scenárov televíznych dokumentov a výstavným projektom.

Výber z tvorby: je autorom básnickej zbierky **Môj psí tridsiatok** (1996), kníh reportážnej publicistiky **Keď sme v Terchovej budovali kapitalizmus** (1992), **Odskočili sme si do Argentíny** (1994), **Sen zvaný Llangollen** (1996), **S Muchovcami v Austrálii** (1997), monografií **Slovenské pivovárnictvo v toku času** (2000), **Slovenský literárny exil 1939 – 1990** (2002) a výberu vlastnej publicistiky a poézie **Nebo, peklo,**

máj (2006). Je spoluautorom **Slovníka slovenských spisovateľov 20. storočia, Medzi dvoma domovmi. Antológia slovenskej poézie v zahraničí** (2008).

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 52-53.

Lombardini Alexander

(vlastivedný pracovník, právnik)

* 12.4.1851 Žilina

+ 26.4.1897 Žilina

160. výročie narodenia

Po skončení gymnázia študoval na právnickej akadémii v Bratislave a na Právnickej fakulte univerzity v Budapešti. Po jej absolvovaní pracoval na súde v Budapešti, v Žiline a v Pezinku. Od roku 1878 bol advokátom, právnym zástupcom mesta a archivár Žiliny. Venoval sa prevažne vlastivednej práci. Vydal **Stručný dejepis slobodného mesta Žiliny** (1874 - preklad latinského rukopisu Ľudovíta Stárka), spracoval dejiny 11 hradov, biografické portréty 205 národných kultúrnych dejateľov - Slovenský Plutarch (vychádzalo v Slovenských pohľadoch v ročníkoch 1886-1888), bibliografiu Trenčianskej župy. Z histórie Považia čerpajú jeho kratšie práce, ktoré uverejňoval v rôznych novinách a časopisoch (K dejepisu tlačiarne v Žiline, Tri listy rodiny Jakušič, Niekdajšia žilinská kníhtlačiareň).

Literatúra:

Slovenský biografický slovník K-L. Zv. 3. Martin : Matica slovenská, 1990. S. 421.

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 177.

Mrva, Marián : Žilina a Alexander Lombardini. Žilina : Artis Omnis, 2009. 137 s.

Sikora Rudolf

(maliar, grafik)

* 14.4.1946 Žilina

65. výročie narodenia

V rokoch 1963-1969 študoval na VŠVU v Bratislave u profesorov D. Millyho a P. Matejku. Od roku 1990 pôsobí ako pedagóg na VŠVU v Bratislave. Je jedným z predstaviteľov konceptualizmu a ďalších netradičných výtvarných aktivít. Od roku 1970 po vytvorení kolektívnej akcie PRVÝ OTVORENÝ ATELIÉR sa oslobodil od tradičných výtvarných aktivít. Vo svojej tvorbe sa zaoberá predovšetkým vzťahom človeka k prírode a vesmíru. Invenčne využíva zrozumiteľné výtvarné znaky k vyjadreniu syntetickej výpovede o ľudskej existencii. Je členom tvorivej skupiny SYZYGIA. Žije a tvorí v Bratislave.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 94-95.

Hortová Veronika

(knižničnica, dlhoročná riaditeľka Okresnej knižnice v Žiline)

* 19.4.1931 Kolárovice

+ 20.8.2004 Žilina

80. výročie narodenia

Veronika Hortová bola najmladšou poslankyňou Národného zhromaždenia v Prahe, už v mladom veku pôsobila ako riaditeľka textilného učilišťa v Krnove, bola aktívna vo viacerých spoločenských a politických funkciách. Post riaditeľky vtedajšej Okresnej knižnice v Žiline, ktorú viedla 15 rokov, bol posledným pred jej odchodom na dôchodok.

Literatúra:

Balkóciová, Mária. Odišla Veronika Hortová. In: Knižnica. – Roč. 5, č. 10 (2004), s. 493.

Kosec Milan

(fotograf)

* 19.4.1956 Banská Bystrica

55. výročie narodenia

Vyštudoval gymnázium v Banskej Bystrici a FiF UPJŠ v Prešove. Venuje sa tvorbe dokumentárnych, reklamných a u meleckých fotografií. Za filmovú tvorbu mu boli udelené: v roku 2001 Envirofilm, Banská Bystrica,

Cena riaditeľa STV za netradičné a vtipné spracovanie enviromentálnej témy vo filme Zlý sen?; v roku 2002 prehliadka Lotos, 1. cena za film Taký obyčajný príbeh.

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personnenzyklopädien AG, 2006. S. 677.

Nemeš Ladislav

(stavebný inžinier, projektant vodných diel)

* 20.4.1931 Gbeľany

80. výročie narodenia

V roku 1949 študoval na Štátnom gymnáziu v Žiline, neskôr na SVŠT Bratislava odbor vodné hospodárstvo. V roku 1971 na UK Bratislava postgraduálne štúdium, príprava zahraničných expertov. V rokoch 1957-66 pracoval na Riaditeľstve vodohospodárskeho rozvoja v Bratislave, v projektovej kancelárii na spracovanie štúdií výstavby vodných diel: Ružiná, Šírava, Liptovská Mara ako projektant, v rokoch 1966-92 Povodie Váhu Piešťany ako vedúci odboru ochrany čistoty vôd, od roku 1980 výrobnoprevádzkový námestník riaditeľa podniku, 1989 revízia a modernizácia Oravskej priehrady. Aktívne lyžoval, v roku 1964 bol majster Slovenska v akrobatickom vodnom lyžovaní, 45 rokov aktívnej činnosti v rozvoji vodnolyžiarskeho športu. Mal rozhodujúci podiel na začiatkoch budovania lyžiarskeho areálu na Bezovci, vybudovanie lodenice a bungalovov Klubu vodného lyžovania na Sĺňave. Publikoval odborné príspevky o vodnom hospodárstve a o vodnom lyžovaní. Od predsedníctva EAME IWSF mu boli udelené viaceré medaily za úspešnú organizačnú činnosť. V roku 1998 dostal Ocenenie za dlhoročnú prácu pri rozvoji vodného hospodárstva a ochrane životného prostredia.

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personnenzyklopädien AG, 2006. S. 976.

Bánovský Juraj (Sklenár)

(náboženský básnik, skladateľ duchovných piesní, notár a richtár)

* okolo 1500

+ 22.4.1561 Žilina

510. výročie narodenia

Rodina sa prisťahovala do Žiliny zo susednej obce Bánová. Základné vzdelanie získal v Žiline. Pisár v službách Kostkvcov (1520), pôsobil v Bánovciach nad Bebravou (1525). Prvý známy rektor evanjelickej akadémie v Žiline (do roku 1561) a richtár v Žiline (1550, 1553). Patril medzi prvých skladateľov slovenských duchovných piesní : **Bože Otče náš, Budiž bohu česť**, ktoré sa neskôr zachovali v Kleychovom spevníku a v Cithare sanctorum J. Tranovského. Písal vianočné piesne, krátke zborové piesne, motetá a offíciá. Pieseň **Búh se nám nyní narodil** bola prvý raz uverejnená v katolíckom spevníku B. Szolosiho Cantus catholici, Písne katolícké (Levoča 1655). V akrostichu tejto piesne sa ukrýva Bánovského meno.

Literatúra:

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 1. A-L. Liptovský Mikuláš : Tranoscius, 1997. S. 23-24.

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 168.

Behrík Bohuslav

(grafik)

* 26.4.1931 Bytča

80. výročie narodenia

Študoval v rokoch 1961-1963 na umeleckej škole v Považskej Bystrici u výtvarných pedagógov A. Moresa a F. Jurištu. Začiatkom sedemdesiatych rokov sa stal členom Slovenského fondu výtvarných umení a Zväzu slovenských výtvarných umelcov v Bratislave. Autor žije a tvorí v Bytči.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 9.

Porod Jan

(spisovateľ, pedagóg, školský inšpektor)

* 27.4.1896 České Budějovice (Česko)

+ 4.11.1968 České Budějovice (Česko)

115. výročie narodenia

V rokoch 1919-39 pôsobil ako učiteľ a školský inšpektor na viacerých miestach Slovenska (Bytča, Čadca, Vrútky, Žilina), po roku 1939 ako školský inšpektor v Přešticiach a v Plzni. Jeho literárnu tvorbu podmienil záujem o osvetovú, ľudovovýchovnú a spolkovú prácu na Slovensku. Písal prózu **Poklad a iné povesti z okolia Veľkej Bytče**, **Kysucké povesti** a i., divadelné hry pre deti **Jánošík**, **Do Sitna!**, **Smrť Matúša**, bábkové hry **Vyliečený Žgrľo**, **Napravený Horenos**.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2001. S. 375.

Poláková, Ivana: Peter Cabadaj : personálna bibliografia. Martin : Slovenská národná knižnica, 2006. 192 s.

MÁJ

Kubica Peter

(spisovateľ)

* 8.5.1976 Čadca

35. výročie narodenia

Rodák z Čadce, publicista, básnik, prozaik a prekladateľ, organizátor verejného a kultúrneho života v Žilinskom kraji. Je predstaviteľom mladšej strednej generácie spisovateľov hlásiacich sa aj literárnym dielom k trvalým hodnotám slovenských dejín a osobnostiam, ktoré ich spoluvytvárali. Je autorom básnických zbierok **Bluesznenie** (2002), **Po noci deň** (spolu s Vladimírom Pavlíkom, 2004), novely **Supermarket sv. Hildy** (2004), prekladov odbornej štúdie U. Becka **Čo je globalizácia** (2004); za preklad románu T. Bernharda **Pivnica** získal v roku 2003 Cenu Perly Bžochovej, je spoluzostavovateľom antológie **Prvý slovenský prezident v slovenskej poézii** (spolu s P. Holeštiakom, 2004). Píše aj knihy pre deti **Rozprávky víly Púpavky** (2008) a **Kysuckovo** (2009). Je autorom knihy **Kysucká literatúra 1** (2010).

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 137.

Horecký Ján

(kňaz, básnik)

* 12.5.1831 Svederník

+ 17.3.1904 Jasenica pri Považskej Bystrici

180. výročie narodenia

Študoval v Žiline a v Nitre. V roku 1854 ukončil štúdium teológie v Pešti. Pôsobil ako kaplán v niekoľkých obciach na Slovensku. Bol zakladajúcim členom Matice Slovenskej v Martine, patrónom znievského gymnázia. Spoluzakladal Slovenskú literárnu školu. Od roku 1854 uverejňoval básne s náboženskými, ale aj národnými a svetovými motívmi v Katolíckych novinách, od roku 1858 v Cyrillovi a Methodovi. Zomrel 17.3.1904 v Jasenici pri Považskej Bystrici.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník E-J. Zv. II. Martin : Matica slovenská, 1990. S. 379-380.

Moravčík Jaroslav

(choreograf, režisér, tanečník)

* 16.5.1961 Žilina

50. výročie narodenia

V rokoch 1991-96 študoval na VŠMU v Bratislave odbor choreografia ľudového tanca u profesora Štefana Nosáľa. Od roku 1976 pôsobil v súbore SLUK. V roku 1994 odišiel zo SLUK-u a založil súbor SLUKA. V roku 1995 sa vrátil do SLUK-u, kde pôsobil ako umelecký šéf tanca a choreograf. V roku 1996 bol predsedom umeleckej rady SLUK-u. Od roku 1995 pôsobil ako šéf baletu Mörbisch. V súčasnosti tvorí pre viaceré divadlá, folklórne telesá a televíziu.

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personnenzyklopädien AG, 2006. S. 947.

Trizuljak Alexander

(akademický sochár)

* 15.5.1921 Varín

+ 15.10.1990 Bratislava

90. výročie narodenia

V rokoch 1943-1944 študoval na Oddelení kreslenia a maľovania na SVŠT v Bratislave u profesorov I. Schurmannu a J. Kostku, na AVU v Prahe v rokoch 1945-1949, na Oddelení monumentálneho sochárstva u profesora K. Pokorného. Od založenia VŠVU v Bratislave (1949) až do roku 1972 tu pôsobil ako výtvarný pedagóg. Umelecký vývin A. Trizuljaka otvára súbor portrétnych štúdií a žánrových plastík a búst. Paralelne rozvíjal sochársku tvorbu, v ktorej postupne, čoraz intenzívnejšie osvedčoval svoj zmysel pre monumentálny umelecký výraz. Pre jeho tvorbu zo 60-tych rokov je charakteristická práca s kovom. V posledných rokoch svojej tvorby vytvoril niekoľko sochárskych podobizní významných predstaviteľov slovenskej kultúry a umenia.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník A-D. - Zv. I. - Martin : Matica slovenská, 1986. S. 122-123.

Blanár Juraj

(politik)

* 19.5.1966 Žilina

45. výročie narodenia

Je absolventom Stavebnej fakulty Vysokej školy dopravy a spojov v Žiline. V roku 1993–1994 absolvoval študijný pobyt na Aalborg University v Dánsku. V roku 1966 uskutočnil študijný pobyt v Anglicku na Aston University, University of Birmingham a vo firme WS Atkins Huntingdon. V roku 2002 kandidoval v parlamentných voľbách za stranu Smer a bol zvolený za poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. V roku 2006 ho občania zvolili za predsedu Žilinského samosprávneho kraja.

Literatúra:

Reforma verejnej správy na Slovensku : zborník z konferencie. Žilina : Žilinský samosprávny kraj, 2007. S. 4-5.

Jesenský Miloš

(autor literatúry faktu a sci-fi literatúry)

* 23.5.1971 Čadca

40. výročie narodenia

Pseudonym: Manfred Jensen. Po absolvovaní štúdia na Univerzite veterinárneho lekárstva v Košiciach pôsobil v rokoch 1995-99 ako samostatný odborný pracovník Východoslovenského múzea v Košiciach, od roku 1998 ako externý aspirant Historického ústavu SAV v Bratislave, od roku 2001 bol bibliografom v Krajskej štátnej knižnici v Žiline. V súčasnosti je riaditeľom Kysuckého múzea v Čadci.

Autor napr. kníh: **Démon z iného sveta**, **Štyri hodiny do stredoveku** (obe 1997), **Krajina zázrakov** (1998), **Reálne príbehy X, Bohovia atómových vojen** (obe 1998), **Dva mesiace do stredoveku** (1999), **Záhady 19. storočia** (2000), **Moja láska, Snehulienka** (2008), **Ženy chcú počuť rozprávky** (2009).

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 111.

JÚN

Bičkoš Peter

(prozaik)

* 1.6.1911 Krásna nad Hornádom

+ 31.3.2001 Žilina

100. výročie narodenia

10. výročie úmrtia

Už počas štúdia viedol v roku 1929-30 košickú redakciu časopisu Svojeť, bol redaktorom týždenníka Košické noviny, kde uverejňoval poviedky, kurzívky a rôzne publicistické príspevky. Po dlhej odmlke od roku 1980 publikoval novely a poviedky v zborníkoch stredoslovenských autorov. Od roku 1976 žil na dôchodku v Žiline. Knižne vydal román **Pred svitaním** (1983) z vojnových a povstaleckých čias, po ktorom nasledovala kniha noviel z prostredia bankovníctva s detektívnymi zápletkami **Dolárová story** (1987).

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava, Martin : Vydavateľstvo spolku slovenských spisovateľov, Slovenská národná knižnica, 2001. S. 39.

Guderna Ladislav

(maliar, grafik)

*1.6. 1921 Nitra

+1999 Vencouver (Kanada)

90. výročie úmrtia

V tvorbe na neho vplýval L. Fulla a J. Mudroch. Bol zakladajúcim členom skupiny 29. augusta. V Žiline pôsobil v rokoch 1956-1958. Jeho trojročné pôsobenie v Žiline bolo krátke, no významné, či už pre závažnosť jeho výtvarného prejavu, či ako organizátora podnecujúceho ďalší rozvoj výtvarného života v našom regióne. Počas žilinského pobytu začal pracovať na cykle Vojna a život, ktorý dokončil v Bratislave. V roku 1968 emigroval do Kanady kde sa v roku 1979 stal členom surrealistickej skupiny Melmoth a vydával revue Scarabeus. Vystavoval na samostatných a aj kolektívnych výstavách.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 37.

Ruppeldt Fedor Fridrich

(cirkevný hodnostár, spisovateľ, prekladateľ, kultúrny historik)

* 1.6.1886 Liptovský Mikuláš

+ 25.8.1979 Žilina

125. výročie narodenia

Pseud.: Rodef Er. V rokoch 1896-98 študoval na evanjelickom gymnáziu v Oberschützene, 1898-1904 na lýceu v Šoprone, 1904-1907 teológiu a filozofiu na evanjelickej teologickej akadémii v Šoprone, 1907-1911 na univerzitách vo Viedni, v Lipsku, Budapešti a na akadémii New College v Edinburgu. Po štúdiách pôsobil ako kaplán na viacerých miestach, 1921-1947 bol farárom, 1947-1952 biskupom Západného dištriktu evanjelickej cirkvi v Žiline, kde od roku 1952 žil na dôchodku. Z jeho rozsiahleho, ale mnohostranného literárneho diela vynikajú politické

a kultúrnohistorické práce, v ktorých zdôvodňoval vytvorenie hospodárskeho, kultúrneho a politického centra v Turci. Je autorom básnickej zbierky **Mati moja...!** (1927), v ktorej lyrickými obrazmi reagoval na smrť matky. Ako literárny a hudobný historik, kritik a teoretik sa zaoberal dielom R. Wagnera, zo slovenských spisovateľov dielami P.O. Hviezdoslava, S.H. Vajanského, J. Jesenského a J. Škultétyho, s ktorými udržiaval korešpondenčný styk. Z angličtiny prekladal beletriu, publicistiku i náboženskú literatúru, ktorá ovplyvnila protestantské hnutie na Slovensku.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava, Martin : Vydavateľstvo spolku slovenských spisovateľov, Slovenská národná knižnica, 2001. S. 398-399.

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 1. Liptovský Mikuláš : Transcius, 1997. S. 78-79 s.

Žabkay Ernest

(právník)

* 17.9.1910

+ 3.6.1996 Žilina

15. výročie úmrtia

Bol obhajcom prvého slovenského prezidenta ThDr. Jozefa Tisu (1887-1947) pred Národným súdom. Spoluzakladateľ Slovenskej horskej služby. Čestný predseda Zboru Žilincov.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 185.

Kuzmík Jozef

(pseud.: J.K. Dlhopol'ský)

* 5.4.1921 Dlhé Pole

+ 11.6.2001 Bratislava

90. výročie narodenia

10. výročie úmrtia

viď. apríl

Blaško František

(grafik a ilustrátor)

* 13.6.1951 Dolný Hričov

60. výročie narodenia

Na VŠVU v Bratislave študoval v rokoch 1970-1976 na oddelení voľnej grafiky a knižnej ilustrácie u docenta Albína Brunovského. Venuje sa voľnej grafike a maliarstvu, ale najúspešnejšia je jeho ilustrátorská tvorba. Okrem tvorby sa venuje aj pedagogickej činnosti a ako docent externe prednáša na Slovensku i v zahraničí. Svoje diela predstavil asi na dvesto výstavách.

Literatúra:

Sládková, Andrea a kol. : Dolný Hričov 1208-2008. Dolný Hričov : Obec Dolný Hričov, [2008]. S. 146.

Sedláček Anton

(účastník protifašistického odboja)

* 13.6.1901 Žilina

+ 15.11.1944 Žilina

110. výročie narodenia

Po skončení ľudovej školy pracoval v továrni na celulózu, po otcovej smrti od roku 1915 v chemickej továrni na umelé hnojivá v Hungária a od roku 1930 pracoval ako stavebný a príležitostný robotník. Bol organizátorom štrajkov. Od júna do septembra roku 1941 a v rokoch 1942-43 bol väznený. Bol organizátorom príprav SNP a po jeho vypuknutí účastníkom bojov medzi Žilinou a Strečnom. Začiatkom novembra 1944 pri plnení bojových úloh bol v Malej Fatre nemeckými okupantmi zajatý, väznený v Žiline, odsúdený na trest smrti a verejne popravený obesením v mestskom parku. V roku 1946 bol vyznamenaný Radom SNP I. triedy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník R-Š. - Zv. V. - Martin : Matica slovenská, 1992. S. 191.

Janček Ivan

(chemik, skautský činovník)

* 14.6.1921

+ 3.8.1996

90. výročie narodenia

Pracoval v Okresnej hygienickej a epidemiologickej stanici v Žiline. Od roku 1928 sa stal členom katolíckeho skautingu v Žiline. V roku 1968 ho zvolili za náčelníka Slovenského junáka a až do smrti bol čestným náčelníkom Slovenského skautingu. Bol nositeľom najvyššieho česko-slovenského skautského vyznamenania – Radu strieborného vlka – a najvyššieho vyznamenania Českého junáka – zlatého Radu čestnej ľalie v trojlístku.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna a rozvojová agentúra, 1997. S.174.

Kempný Ján

(ľudovýchovný pracovník, sociológ, publicista, katolícky kňaz)

* 19.6.1871 Žilina

+ 4.10.1899 Žilina

140. výročie narodenia

Pseud.: Ján Kempný-Žilinský, Ján Žilinský, Láskomír. Gymnázium navštevoval v Žiline a v Nitre. Ako kaplán pôsobil aj vo svojom rodisku. Osvetľoval sociálne príčiny alkoholizmu a vysťahovalectva. Prekladal z francúzštiny. Člen výboru Muzeálnej slovenskej spoločnosti.

Literatúra:

Blaha, Anton a kol. : Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 219.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava:

Lúč, 2000. S. 652-653.

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 174.

Svetko Štefan

(architekt)

* 19.6.1926 Mojš

+ 8.9.2009 Bratislava

85. výročie narodenia

Vyštudoval Fakultu architektúry ČVUT v Prahe. Výber z diel: Budova Slovenského rozhlasu v Bratislave v roku 1980 (v kol.), Hotel Bôrik v Bratislave v roku 1973, Amfiteáter na Búdkovej ceste v Bratislave v roku 1980. V rokoch 1965 a 1966 mu bola udelená cena Dušana Jurkoviča.

Literatúra:

Kto je kto v architektúre na Slovensku. [Bratislava] : Informačné stredisko architektúry Spolku architektov Slovenska, 1995. S. 149.

JÚL

Sakalová Sidónia

(poetka, prozaička, prekladateľka)

* 1.7.1876 Bytča

+ 24.7.1948 Bytča

135. výročie narodenia

Od roku 1895 do roku 1905 bola poštovou úradníčkou v Púchove, Dohňanoch a inde. V roku 1905 za zbieranie slovenského národopisného materiálu bola prepustená zo štátnej služby. Toho istého roku sa vysťahovala do USA, kde sa v New Yorku živila ako kreslička ručných výšiviek. V roku 1910 sa vrátila do vlasti a až do vzniku Československej republiky pôsobila ako súkromná učiteľka nemčiny. Po roku 1918 bola úradníčkou na notárskom úrade v Bytči. Patrila k tým autorom medzivojnového obdobia, ktorých tvorba predstavuje predel medzi moralizátorským a umeleckým poňatím literatúry pre deti. Knižne debutovala ako štyridsaťšesťročná básnicou zbierkou **Moja radosť I.** (1922). V zbierke **Ťuki-ťuk** (1933) rozšírila svoj tematický repertoár o prírodnú lyriku. Vo svojej najznámejšej knihe **Z mesta na dedinu** (1929), kombináciou prózy a veršov zoznamovala mestské dieťa so životom na poprevratovej dedine. Kniha bola ilustrovaná množstvom farebných a

čierno-bielych ilustrácií maliara Jana Hálu. Napísala dve divadelné hry. Bola ochotníckou herečkou a režisérkou, spolupracovala s rozhlasom, prekladala z nemčiny, maďarčiny a češtiny.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2001. S. 106.

Čapkovič Ladislav Pius, OFM

(historik)

* 7.7.1916 Žilina

+ 16.11.1987 Žilina

95. výročie narodenia

Kňazské svätenie prijal v roku 1939 a licenciát teológie dosiahol v roku 1942. Pôsobil v žilinskom kláštore Rehole menších bratov ako generálny lektor rehoľných bohoslovcov. Aktívne sa zaoberal históriou. V čase totality, keď boli mužské rehole u nás zakázané, účinkoval ako diecézny kňaz. Bol kaplánom v Oščadnici (od r. 1950), v Staškove (od r. 1951) a v Bošáci (od r. 1954). V rokoch 1957-1967 bol mimo pastorácie. V roku 1968 sa stal správcom farnosti Nitra-Horné mesto. V roku 1977 odišiel na odpočinok do Ivanky pri Nitre. Neskôr pôsobil ako duchovný správca rehoľných sestier v sociálnom ústave v Žiline - Zástraní.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S. 198.

Faltín Michal

(pedagóg)

* 20.9.1907 Kurimany

+ 14.7.1981 Žilina

30. výročie úmrtia

Ako učiteľ pôsobil v Žiline. Bol riaditeľom gymnázia a učiteľského ústavu, pedagogickej školy i vedúcim Konzultačného strediska Vyššej pedagogickej školy a Vysokej školy pedagogickej v Žiline.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna a rozvojová agentúra, 1997. S.170.
Slovenský biografický slovník E-J. - Zv. II. - Martin : Matica slovenská, 1987. S. 52.

Brna Pavol

(inžinier, architekt)

* 19.7.1966 Žilina

45. výročie narodenia

Pavol Brna je autorizovaný architekt. V rokoch 1980-84 študoval na gymnáziu v Žiline, 1985-89 na SVŠT v Bratislave. Od roku 1993 súkromný architekt. Projekt a realizácia: Euromedia v Bratislave, 1999, spolupráca Ing. arch. P. Gál, Obchodný dom MAX v Žiline, 1995, administratívna budova, ul. A. Kmeťa v Žiline, 1996 a mnoho ďalších. Je autorom popisov k projektom v odborných časopisoch Projekt, Línia. Je členom Slovenskej komory architektov, Spolku architektov Slovenska.

Literatúra:

Výstava Tvorba a hobby architektov Žiliny, 1999. Žilina : PGU, 1999. S. [6].

Benda, Protáz Ján, OFM

(náboženský spisovateľ)

* 22.07.1791 Rajec

+ 12.09.1853 Hlohovec

220. výročie narodenia

Rétoriku absolvoval na františkánskom gymnáziu v Žiline. Po jeho ukončení vstúpil v roku 1809 v Pruskom do Rehole menších bratov – františkánov. V rokoch 1821-1835 bol profesorom františkánskeho gymnázia v Prešove. Po krátkom pôsobení v Kremnici, kde zastával funkciu gvardiána (1836), sa vrátil do Prešova. Na sklonku života žil v Hlohovci. Počas prvého účinkovania v prešovskom konvente zostavil zborník latinských slávnostných rečí a gratulácií **Opuscula poetica et oratoria** (Básnické a rečnícke diela), ktorých autormi boli študenti miestneho františkánskeho gymnázia, kde vyučoval. Žiaci ich písali pri príležitosti sviatkov významných osobností cirkevného a svetského života, na čo upozorňujú priamo vo svojich dielach, či pri otvraní a ukončení školského

roka. Z marginálií uvedených pri väčšine básní je zrejmé, že zborník vznikol v roku 1820-1825. Popri časových údajoch je uvedený i autor básne, prípadne spôsob prednesu a jej možná publikácia.

Literatúra:

Gajdoš, V. J.: Františkáni v slovenskej literatúre. Cleveland, Ohio, 1979, S. 43.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S. 198.

Prieložný Emil

(spevák - tenorista)

* 12.12.1921 Žilina

+ 23.7.1981 Prešov

90. výročie narodenia

30. výročie úmrtia

viď. december

Robinsonová Magdaléna

(umelecká fotografka)

* 17.5.1924 Žilina

+ 24.7.2006 Bratislava

5. výročie úmrtia

Stala sa jednou zo zakladateľských postáv slovenskej fotografie rokov po druhej svetovej vojne, obdobia, keď sa z pôvodne individuálnej záľuby o fotografiu vytvárala významná výtvarná oblasť, umelecká činnosť rovnocenná iným druhom výtvarného umenia. Základnú školu a nižšie triedy reálneho gymnázia absolvovala vo svojom rodisku. Ďalšie roky jej života poznačila vojna. Svoje aktívne umelecké roky prežila v Prahe.

Literatúra:

Peterajová, Ludmila: Magdaléna Robinsonová. Martin : Osveta, 1988. S. 146-147.

AUGUST

Procházka Miro

(básnik, prekladateľ, publicista)

* 1.8.1921 Žilina

+ 18.10.2005 Bratislava

90. výročie narodenia

Pseud.: Marcel Rod, Peter Struhár, Vladimír Torre. Rodák zo Žiliny, novinár a publicista, básnik a prekladateľ, ktorého zlákala kultúrna publicistika a vytvoril pomerne bohaté viacžánrové dielo. Autor básnických zbierok, reportážnych kníh, divadelnej hry, niekoľkých rozhlasových hier a prekladov.

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 190.

Ondák Roman

(maliar)

* 5.8. 1966 Žilina

45. výročie narodenia

Na VŠVU v Bratislave študoval maľbu u J. Lebiša a D. Fischera. V tvorbe sa venuje objektom, inštaláciám, kresbe a grafike. Žije a tvorí v Bratislave.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 79.

Fundárek Jozef

(právník, národohospodár, redaktor)

* 1.10.1896 Bytča

+ 17.8.1991 Bratislava

115. výročie narodenia

20. výročie úmrtia

viď. október

Huljak Peter Andrej

(básnik, stredoškolský profesor)

* 22.1. 1778 Rajec

+ 17.8. 1811 Nitra

200. výročie úmrtia

Od roku 1795 bol členom piaristického rádu v Trenčíne. Študoval filozofiu vo Váci a teológiu v Nitre. Bol učiteľom v Sighetech a profesorom gymnázia vo Váci (1809-1810 jeho riaditeľ), profesorom rétoriky a poetiky v Kecskeméte, v Carei Mare, v Banskej Štiavnici, v Tate a od roku 1811 profesorom v Nitre. Bol autorom príležitostných básní.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník E-J. Zv. 2. Martin: Matica slovenská, 1987. S. 430.

Láni Gregor

(cirkevný hodnostár)

* ? Mošovce

+ 19.8.1651 Brezno

360. výročie úmrtia

Bol synom Eliáša Lániho. Od roku 1616 študoval na univerzite vo Wittenbergu. V roku 1618 bol rektorom na Gymnáziu v Bytči, 1619 v Žiline. V roku 1620 bol kazateľom Alžbety Coborovej na Oravskom hrade. Neskôr bol farárom v Hričove, v Rajci, vo Zvolene a v Brezne. V pastoračnej práci čelil rastúcej rekatolizácii, za kňazov vysvätil 144 kandidátov. Vo Wittenbergu dišputoval o 10 vybraných filozofických otázkach. Zomrel 19.8.1651 v Brezne.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník K-L. - Zv. 3. - Martin : Matica slovenská, 1989. S. 353.

Čapka Štefan

(maliar a grafik)

* 20.8.1921 Šaľa

+ 22.3.2006 Žilina

90. výročie narodenia

5. výročie úmrtia

Štefan Čapka vstúpil na výtvarnú scénu začiatkom šesťdesiatych rokov. Venoval sa grafickým technikám, najmä práci s linorezom na tému cirkusových motívov a zátiší, neskôr sa k čistým tvarom a výtvarne jednoduchej línii pridružila každodenná realita. V neskoršej tvorbe sa pokúšal výtvarne zobrazíť vzdialený tajomný svet formou koláží a olejomalby. Bol členom Slovenskej výtvarnej únie, členom Združenia výtvarných umelcov stredného Slovenska a od roku 1981 zaslúžilý občan Žiliny. Dlhé roky pôsobil ako lektor pre výtvarnú tvorbu.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 21.

Filo Emanuel

(lekár-internista, pedagóg)

* 22.8.1901 Beluša

+ 7.10.1973 Žilina

110. výročie narodenia

Študoval medicínu na KU v Prahe a na UK v Bratislave. V rokoch 1930-31 bol na študijnom pobyte v Zürichu, 1934-35 v Paríži. Od roku 1945 pracoval ako lekár-internista v nemocnici v Žiline. V teórii i v klinickej praxi sa zaoberal internou medicínou, najmä problémami hematológie.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník E-J. - Zv. II. - Martin : Matica slovenská, 1987. S. 88-89.

Paur Martin

(satirik)

* 25.8.1966 Žilina

45. výročie narodenia

Po absolvovaní SPŠE pokračoval na VŠDS v Žiline. Po skončení školy pracoval ako ekonóm obchodnej činnosti. Od roku 2003 je na

invalidnom dôchodku. Za svoj literárny debut **Slon v rajskej záhrade** (2001) získal ocenenie - Najlepší debut Žilinského kraja v roku 2002.

Literatúra:

Sobolová, Božena – Lajdová, Nataša : Slovník začínajúcich autorov okresu Žilina. Žilina : Žilinská knižnica, 2006. S. 25.

Matušik Jozef

(Ľudový rezbár)

* 8.8.1874 Varín

+ 27.8.1951 Rajec

60. výročie úmrtia

Ľudovú školu navštevoval v Rajci. Začiatkom 90. rokov 19. storočia študoval na Odbornej škole pre umelecké spracovanie dreva v Kláštore pod Znievom. V rokoch 1902-1903 bol rezbárom v Budapešti, potom sa vyučil za holiča a pôsobil ako holič v Rajci. Od detstva prejavoval výtvarné schopnosti. Po 1. svetovej vojne sa venoval drevorezbe intenzívnejšie. Zmysel pre regionálnu osobitosť figurálnych prác vyjadril prostredníctvom postavičiek dedinčanov z okolitých obcí. Vyrábala aj figúrky zvierat a niekoľko betlehemov. Okrem drevorezby sa venoval maľovaniu akvarelov a olejomalieb. Zomrel 27.8.1951 v Rajci.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník M-Q. Zv.4. Martin: Matica slovenská, 1990. S. 115.

Milec Ján

(právnik, podnikateľ)

* 9.5.1847 Necpaly

+ 28.8.1901 Žilina

110. výročie úmrtia

V Žiline pôsobil ako mestský advokát. V roku 1871 ho prijali za mešťana a v roku 1873 sa stal mešťanom. Bol zakladateľom a spolujateľom žilinského mlyna a účastijnej spoločnosti Žilinská cementáreň. Bol aj spoluzakladateľom a správcom Pomocného spolku v Žiline.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina: Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 178.

Pfliegel Miroslav

(vydavateľ, pedagóg, fotograf)

* 28.8.1946 Žilina

65. výročie narodenia

V rokoch 1964-1969 študoval na VŠD Žilina, odbor Koľajové vozidlá. V roku 1978 VŠDS, odbor Dopravné stroje a zariadenia. Je držiteľom AFIAP – medzinárodného (fotografického) titulu za účasť a výsledky na medzinárodných výstavách. Od roku 1992 je riaditeľom vydavateľstva Žilinskej univerzity – EDIS. Je zakladateľom a organizátorom medzinárodného fotografického bienále DOPRAVA, Žilina (od roku 1978). Aktívne sa zúčastňuje na medzinárodných výstavách fotografií. Je predsedom fotoklubu GAMA Žilina a Zboru Žilincov.

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personnenzyklopädien AG, 2006. S. 1067.

SEPTEMBER**Beňovský Ján**

(fárar, arcibiskupský vikár)

* 3.9.1756 Bytča - Beňov

+ 20.8.1827 Ostrihom (Maďarsko)

255. výročie narodenia

Od roku 1775 študoval filozofiu v Trnave, od roku 1778 teológiu na Pázmaneu vo Viedni, štúdium ukončil v roku 1781. Stal sa dvorným kaplánom ostrihomskeho arcibiskupa J. Baťána (1783-1784), fárarom v Senici (1784-1805). V roku 1805 ho vymenovali za bratislavského a v roku 1807 za ostrihomskeho kanonika. V roku 1814 sa stal tekovským archidiakonom, v roku 1823 veľprepoštom, listrijským titulárnym biskupom a arcibiskupským vikárom. Vydal **Sermo, quo in limine Congregationis Palatii – dominum supremum comitem beneventavit** (Reč, ktorou pri

vstupe do snemového paláca privítal najvznešenejšieho pána grófa, Ostrihom 1825).

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S. 95.

Korynthinus Ján

(staroutravistický kňaz, básnik)

* druhá polovica 16. storočia Bytča

+ 12.9.1601

410. výročie úmrtia

Stal sa staroutravistickým kňazom v Čechách v Sloupnici pri Litomyšli (1589). Neskôr bol dekanom v Novom Bydžove a Jaroměři, arcidekanom v Hradci Králové. Bol literárne činný, písal oslavné verše v latinskom jazyku.

Literatúra:

Bytča. Žilina : Knižné centrum, 2002. S. 70.

Jonáš Kristián Alojz

(náboženský spisovateľ, r.k. kňaz)

* 26.2.1754 Žilina

+ 14.9.1831 Jacovce, okr. Topoľčany

180. výročie úmrtia

Študoval na Gymnáziu v Skalici, potom filozofiu v Trnave a teológiu vo Viedni. V roku 1781 bol vysvätený za kňaza. Pôsobil na viacerých miestach Trnavského vikariátu Ostrihomskej arcidiecézy. V rokoch 1814-1818 bol zo zdravotných dôvodov mimo pastorácie. Počas štúdia v Trnave napísal rozsiahlu náboženskú prácu, ktorá zostala v rukopise. Bol zakladajúcim členom bernolákovského Slovenského učeného tovaríšstva.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S. 611.

Honza Cézár František, OFM

(náboženský spisovateľ)

* 19.9.1756 Bytča

+ 5.5.1839 Skalica

255. výročie narodenia

Vyštudoval filozofiu a teológiu. Bol kazateľom v Hlohovci, profesorom Gymnázia v Žiline, katechétom mestskej školy, 16 rokov gvardiánom kláštora. Bol členom bernolákovského Slovenského učeného tovarišstva, do bernolákovčiny preložil zbierku kázni rožňavského biskupa J. Scitovského. Do kláštornej Historii domus zaznamenal udalosti z poslednej fázy napoleonských vojen.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava:

Lúč, 2000. S. 507.

Paďour Peter

(autor prózy a poézie pre deti)

* 25.9.1961 Žilina

50. výročie narodenia

Po absolvovaní gymnázia v Žiline študoval na VŠDS, ktorú ukončil v roku 1985. V súčasnosti pracuje ako informatik. Je aj vydavateľom, spoluautorom i šéfredaktorom rôznych krížovkárskejších, periodických i neperiodických časopisov. Stal sa dvojnásobným majstrom Slovenska v riešení krížoviek a hádaniek. Krátke prozaické i poetické útvary v jeho prvej detskej knihe, ktorá vyšla pod názvom **Pestrofarebné rozprávky** (2006), sú umiestnené do ríše zvierat, hudby i prostredia školy. Kniha je bohato ilustrovaná.

Literatúra:

Sobolová, Božena – Lajdová, Nataša : Slovník začínajúcich autorov okresu Žilina. Žilina : Žilinská knižnica, 2006. S. 23.

OKTÓBER

Fundárek Jozef

(právník, národohospodár, redaktor)

* 1.10.1896 Bytča

+ 17.8.1991 Bratislava

115. výročie narodenia

20. výročie úmrtia

V roku 1925 sa stal sudcom, v tom istom roku prijal miesto tajomníka na Bratislavskej burze, od roku 1936 vykonával funkciu generálneho tajomníka. V roku 1926 mu vyšlo jeho hlavné dielo **Obchodný zákon platný na Slovensku a Podkarpatskej Rusi**. V rokoch 1925-1946 pôsobil na Právnickej fakulte UK. V rokoch 1938-39 bol viceguvernérom Národnej banky československej v Bratislave a neskôr viceguvernérom Slovenskej národnej banky. Pracoval aj ako redaktor časopisu Právny obzor a Politika. Po vojne pracoval ako podnikový právnik a už ako dôchodca v Mestskom múzeu a v Regionálnej knižnici v Bratislave.

Literatúra:

Bytča. Žilina : Knižné centrum, 2005. S. 74.

Ondro František

(maliar, grafik, výtvarný pedagóg a teoretik)

* 1.1.1941 Vranie, okr. Žilina

+ 1.10.1986 Banská Bystrica

70. výročie narodenia

25. výročie úmrtia

viď. január

Váh Juraj (vl. menom Henrich Herzog)

(dramatik, prozaik, prekladateľ, publicista)

* 29.8.1925 Žilina

+ 3.10.1976 Žilina

35. výročie úmrtia

Pôsobil napr. v martinskom Armádnom divadle (1951-1958) a od roku 1958 trvalo tvoril v slobodnom povolani v Žiline. Prozaicky debutoval

zbierkou noviel s vojnovou tematikou **Niekoľko ľudí** (1948). Autorove ďalšie diela sú napr. zbierka **Urážka majestátu** (1966), romány **Osudný návrat** (1969), **Sklené oko a Lily Marlen** (1978), drámy **Ticho** (1948), **Poslední a první** (1949) a i. Na rozhlasové a televízne spracovanie upravil vlastné i cudzie dramatické predlohy.

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 223-224.

Kristenová Vlasta

(múzejníčka)

* 20.3.1908 Jevdonice /Morava/

+ 6.10.1991 Žilina

20. výročie úmrtia

V roku 2007 jej bolo in memoriam udelené ocenenie Genius loci Solnensis za vybudovanie regionálnej a profesionálnej ustanovizne Považského múzea v Žiline, založenie drotárskej expozície v tomto múzeu ako jedinej svetovej rarity a priekopnícku činnosť za zachovanie kultúrno-historických pamiatok v historickom centre Žiliny.

Literatúra:

Moravčík, Jozef : Spomienka na prof. Vlastu Kristenovú. In: Múzeum 37, 1992, č. 2, s. 58-59

Feldek Ľubomír

(básnik, dramatik, prozaik, prekladateľ)

* 9.10.1936 Žilina

75. výročie narodenia

Rodák zo Žiliny, básnik, dramatik, prekladateľ a spisovateľ literatúry pre deti a mládež. Tvorivo využíva celé žánrové spektrum a dominantne ovplyvnil tzv. trnavskú skupinu básnikov, keď svojím konkretizmom vytvoril dielo postavené na citlivom vnímaní sveta a vyjadrení sa prostredníctvom bohatej obraznosti.

Výber z tvorby: je autorom básnických zbierok **Jediný slaný domov** (1961), **Kriedový kruh** (1970), **Paracelsus** (1973), **Dvaja okolo stola** (1976), **Slovák na mesiaci** (1986), **Plakat' je krásne** (1990),

Milovanie v pokročilom veku (1999); autorom kníh určených detskému čitateľovi **Hra pre tvoje modré oči** (1958), **Kuchárska kniha pre deti** (1968), **Modrá kniha rozprávok** (1974), **Päť detektívov** (1982); esejí **Z reči do reči** (1977) a **Homo scribens** (1982); román **Van Stiphout** (1980) a množstva prekladov divadelných hier a poézie. Publikuje v širokom spektre novín, časopisov a zborníkov. Žije a tvorí v Bratislave.

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 65.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava, Martin : Vydavateľstvo spolku slovenských spisovateľov, Slovenská národná knižnica, 2001. S. 96-97.

Sliacky, Ondrej: Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež. Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. S. 74-77.

Frátrik Ján

(básnik, pedagóg)

* 9.10.1916 Žilina

+ 31.7.2000 Žilina

95. výročie narodenia

Rodák zo Žiliny, pôvodne pedagóg, básnik tvorivo sa hlásiaci ku Katolíckej moderne, neskôr vyvíjajúci sa mimo literárnych skupín a generačných spolupútnikov a vytvárajúci dielo so silným občianskym zameraním a dosahom. Autor napr. lyrických zbierok poézie **Vám, rodní moji** (1941), **So zdvihnutou básňou** (1976).

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 71.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2001. S. 106.

Gajdoš František

(maliar a výtvarný pedagóg)

* 10.10.1921 Budatín, okr. Žilina

90. výročie narodenia

Krátko študoval na viedenskej Akadémii výtvarných umení a na oddelení kreslenia a maľovania SVŠT v Bratislave. Vo výtvarnej práci sa koncentruje na spájanie maliarskych a architektonických prvkov, najskôr formou nástenných malieb v duchu figurálneho realistického žánru, s uplatnením tradícií slovenského vidiecko-žánrového maliarstva a krajinárskej kompozície (nástropná maľba a opona Hviezdoslavovho divadla, dnes už nejestvujúce Panneau vo vstupnej hale PKO v Bratislave). Popri tvorivej práci pôsobil F. Gajdoš v rokoch 1972-1977 ako docent pre monumentálne maliarstvo na VŠVU v Bratislave.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 34.

Grnáč Ladislav

(maliar a reštaurátor)

* 10.10.1901 Bytča (Slovensko)

+ 19.12.1977 Bratislava (Slovensko)

110. výročie narodenia

Od roku 1926 študoval na AVU v Prahe u profesorov Šilhavého, Loukotu a Nechleba. V roku 1929 odišiel do Paríža, kde študoval u maliara Františka Kupku a profesora Bourdella kresbu a fresku. Potom podnikol študijnú cestu takmer po celej Európe. Na maliarske potulky chodieval s Jankom Alexym, Milošom Bazovským a Zolom Palugyaom. Navrhovanie reklamných letákov okolo roku 1933 v ňom prebudilo driemajúce sklony k obchodnému podnikaniu a to zvrátilo jeho životnú dráhu na dlhé roky. K maľovaniu sa vrátil začiatkom 50. rokov ako reštaurátor nástenných malieb v Dolnom Kubíne, Dolnom Hričove, Lednici, Bardejove a najmä na zámku v Bytči, kde istý čas pôsobil ako správca. Okrem reštaurátorských prác bol známy a jako portrétista. SNG v Bratislave odkúpila jeho 3 obrazy (Najznamenší je Potrét dámy 1929). PGU v Žiline je vlastníkom jeho obrazu Portrét starca. Vystavoval v Martine, Žiline, Čadci, Bytči a v Bratislave. Zomrel 19.12.1977 v Bratislave.

Literatúra:

Valachová, Milada. Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina.

Žilina : Žilinská knižnica, 1995. S. 36.

Bytča. Žilina : Knižné centrum, 2005. S.71-72.

Černýš Mykola

(sochár)

* 11.10.1941 Jaropovič (Ukrajina)

+ 26.4.1989 Žilina

70. výročie narodenia

V rokoch 1960-1964 študoval na Umeleckej vysokej škole Stroganova v Moskve. Po skončení štúdia pracoval vo Výtvarnom fonde umelcov Ukrajiny. Vo svojej sochárskej tvorbe pracoval s drevom, keramikou, ale venoval sa i kresbe a grafike. V roku 1975 sa presťahoval do Žiliny, kde žil a tvoril až do svojej smrti v roku 1989.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 25.

Tvrď Vojtech

(právník, verejný činiteľ)

* 11.10.1896 Žilina

+ 31.5.1963 Trenčín

115. výročie narodenia

Bol jedným z najvýznamnejších predstaviteľov mesta Žilina. V rokoch 1939-1945 bol mešťanom Žiliny a poslancom Snemu Slovenskej republiky. V päťdesiatych rokoch musel Žilinu opustiť.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina : Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 184.

Černiansky Andrej

(prozaik, redaktor, publicista)

* 12.10.1841 Rajec

+ 1.2.1923 Martin

170. výročie narodenia

Rodák z Rajca. Bol redaktorom a publicistom pravidelne publikujúcim v humoristických časopisoch svojej doby (Rarášek, Veselé listy a Černokňažník) pod pseudonymom Monte Čerigo prostredníctvom viacerých krátkych žánrov. Bol autorom kníh **Jarnie kvety** (1863)

a **Podivné a skutočné príbehy baróna Bačkoroviča, vyprávané od neho samého** (1871).

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 57.

Židek Radoslav

(športovec, snoubordista)

* 15.10.1981 Žilina (Slovensko)

30. výročie narodenia

Na Zimných olympijských hrách v Turíne získal striebornú medailu, prvú v histórii Slovenska. Okrem zahraničných ľadovcov trénuje aj vo Vrátnej a v Jasnej. Venuje sa aj fotografovaniu.

Literatúra:

MY Žilinčania. Žilina : Pettit Press, 2006. S. 50-55.

Cvacho Igor

(maliar, grafik, ilustrátor, dizajnér, vydavateľ, pesničkár)

* 17.10. 1961 Žilina

50. výročie narodenia

Jeho umeleckú tvorbu charakterizuje množstvo disciplín, v ktorých profesionálne pôsobí. Dominantnými sú voľná grafika a maľba, paralelne sa však dlhodobo venuje ilustrovaniu knížiek pre deti i dospelých, tvorbe exlibris, ako aj grafickému dizajnu. Samostatnou kapitolou jeho tvorby je vydávanie autorských publikácií vo forme bibliofilii. V posledných rokoch sa realizuje aj ako hudobní a textár, vydal dve autorské folerokové CD – **Na ceste** (2006) a **Modré dni** (2010).

Má za sebou vyše dvadsať samostatných výstav v galériách na Slovensku i v zahraničí.

Za svoju tvorbu získal viacero ocenení: 1. cena za grafiku, Vox Humana, Ostrava (1994), Cena Ministerstva kultúry SR – Najkrajšia kniha Slovenska (2005 a 2009), Hlavná nominačná cena – Medzinárodná súťaž exlibris, Šanghaj (2009).

Literatúra:

Cvacho, Igor: Modrou cestou : Žilina : Knižné centrum, 2010. 62 s.

Šandriková-Kubišová Irma

(hudobná skladateľka, klaviristka)

* 17.10.1881 Bytča

+ ?

130. výročie narodenia

Hudbu študovala u regenschoriho v Bytči. Žila v Bytči, potom v Ineu a od roku 1920 na Slovensku. Od roku 1945 žila v Bratislave. Zložila drobné skladby pre klavír a pre spev a klavír, väčšina ostala v rukopise.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník R-Š - Zv. 5. - Martin : Matica slovenská, 1992. S. 433.

Getting Milan Alexander

(novinár, diplomat)

* 10.9.1878 Bytča

+ 18.10.1951 Masaryktown, USA

60. výročie úmrtia

Milan Getting sa vysťahoval do USA okolo roku 1900. V Pittsburgu pracoval v Sokole. Počas 1. svetovej vojny sa ako funkcionár Slovenskej ligy spolupodieľal na organizovaní 1. československého zahraničného odboja. Spočiatku sa orientoval hlasicisticky, neskôr sa stal prívržencom čechoslovakizmu. Bol signatárom Pittsburskej dohody. V roku 1919 bol členom informačnej kancelárie a tlačovým referentom československého vyslanectva vo Washingtone a v tomto roku navštívil Slovensko. V roku 1921–1932 pôsobil ako československý konzul v Pittsburgu. Napísal príručku pre slovenských reemigrantov, štúdiu o úlohe slovenskej emigrácie pri vzniku ČSR a učebnice pre slovenské školy v USA.

Literatúra:

Bytča. Žilina : Knižné centrum, 2002. S. 74.

Thurzo Imrich

(diplomat, zemepán)

* 11.9.1598 Bytča

+ 19.10.1621 Mikulov

390. výročie úmrtia

Bol posledným mužským príslušníkom oravsko-bytčianskej vetvy šľachtického rodu, ktorý pochádzal z Betlanoviec. Základy vzdelávania získal v domácich školách, najmä v Bytči. V roku 1615 začal študovať na univerzite vo Wittenbergu. Po otcovej smrti štúdiá prerušil, ujal sa správy rodových majetkov a stal sa županom Oravskej stolice. V politike nepokračoval v prohabsburskej orientácii svojho otca. Pod vplyvom G. Bethlena a básnika J. Rimaya sa odklonil od politiky viedenského dvora. V roku 1620 mal významný podiel na zvolení G. Bethlena za kráľa. Ako Betlenov splnomocnenec viedol v roku 1621 mierové rokovania medzi Ferdinandom 2. a G. Bethlenom v Mikulove, kde pred dokončením rokovaní neočakávane zomrel 19.10.1621.

Literatúra:

Bytča 1378 – 1978. Martin : Osveta, 1978. S. 258-259.

Hegerová Hana

(speváčka, herečka)

* 20.10.1931 Bratislava (Slovensko)

80. výročie narodenia

Hana Hegerová, vlastným menom Carmen Farkašová-Čelková je významná československá speváčka a herečka. Presadila sa predovšetkým ako speváčka šansónov. Veľké uznanie dosiahla aj v cudzine, hlavne v nemecky hovoriacich krajinách.

Po absolvovaní odborného divadelného kurzu pri štátnom konzervatóriu v rokoch 1951 až 1953, sa stala roku 1953 členkou Divadla Petra Jilemnického v Žiline.

Literatúra:

Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. Praha : Editio Supraphon, 1990. S. 188-189.

Louka, Petr: Vaše Hana Hegerová. Daranus, 2008. 141 s.

Mésaroš (Mészáros, pôv. Maszarik) Ondrej

(cirkevný hodnostár)

* 23.10.1741 Varín

+ 12.12.1812 Nitra

270. výročie narodenia

Popredný príslušník bernolákovcov a Slovenského učeného tovarišstva, v roku 1786 významne podporil snahy bratislavských seminaristov o kodifikáciu slovenského jazyka, zdôrazňoval jeho potrebu príkladom vyspelejších národov, cirkevných tradícií, najmä cyrilometodských a láskou k národu. Autor homiletickej literatúry, ktorou upevňoval a šíril bernolákovský spisovný jazyk, vydal okolo 40 kázní, z ktorých 18 zaradil M. Rešetka do zbierky Kázní príhodných, z nemčiny preložil modlitebnú knihu a iné náboženské diela. Z jeho rukopisných prác má význam dubnická farská kronika, v ktorej opísal protináboženské zameranie Francúzskej revolúcie.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. S. 914-915.

NOVEMBER

Djuračka Andrej

(novinár, redaktor, odbojár)

* 27.11.1891 Žilina

+ 15.6.1966 Bratislava

120. výročie narodenia

Redigoval prvé slovenské noviny, ktoré začali vychádzať v Žiline – Považské noviny (1913-1914). Neskôr pracoval ako redaktor v Bratislave. Je spoluzakladateľom Slovenskej tlačovej kancelárie v Žiline.

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina : Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 170.

Digaňová Gabriela Mária

(poetka)

* 7.11.1981 Žilina

30. výročie narodenia

Od deviatich rokov sa venuje písaniu poézie a maľovaniu. Autorkin literárny debut je zbierka poézie **Hlas srdca** (2006).

Literatúra:

Sobolová, Božena – Lajdová, Nataša : Slovník začínajúcich autorov okresu Žilina. Žilina : Žilinská knižnica, 2006. S. 5.

Biroš Stanislav

(akademický sochár, maliar, grafik, výtvarný pedagóg)

* 12.11.1901 Bytča

+ 16.9.1983 Bytča

110. výročie narodenia

V rokoch 1921-1927 študoval sochárstvo na Vysokej umeleckopriemyslovej škole v Prahe. Pôsobil ako učiteľ na viacerých školách.

Bol autorom monumentálnych pomníkov a pamätníkov, portrétnych plastík, pamätných tabúl, je aj autorom mnohých portrétov národných dejateľov, spisovateľov a vedcov. Venoval sa aj úžitkovej a knižnej grafike. V Bytči založil výtvarný odbor Ľudovej školy umenia, kde aj pôsobil. Od roku 1951 bol členom Zväzu slovenských výtvarných umelcov v Bratislave. V roku 1981 sa stal zaslúžilým umelcom. Jeho pamätná tabuľa je umiestnená v zámockom areáli na budove, kde sídli Základná umelecká škola v Bytči.

Literatúra:

Bytča. Žilina : Knižné centrum, 2002. S. 72.

Janovský Štefan

(kňaz, kaplán, publicista)

* 29.1.1853 Bytča

+ 14.11.1881 Piešťany

130. výročie úmrtia

Po gymnaziálnych štúdiách v Trenčíne a vysokoškolských v Ostrihome (1876) pôsobil ako katolícky duchovný v Piešťanoch.

Uverejňoval novely a besednice s mravoučným zameraním v časopisoch *Kazateľ* a v *Kazateľni*. Filozofické rozhovory a úvahy uverejňoval v kaločskom *Néplape*. Na základe prameňov Danielika, Bossueta a Jahna napísal filozofickú úvahu **Rozličné sústavy filozofov oproti skutkom, jakožto nedostatočné k vysvetleniu týchže. Čo rozum o skutkoch bez rozdielu držať má a jako si ich vysvetľovať?** Na vydanie tohto spisu hľadal subskribentov prostredníctvom *Národných novín* (1874). Prvý zošit vyšiel v maďarčine s názvom **Janovszky István eredeti és fordított elbeszélései** (1881) – Preložené rozhovory Štefana Janovského.

Literatúra:

Bytča 1378 – 1978. Martin : Osveta, 1978. S. 245-246.

Brezáni Peter

(biológ)

* 15.11. 1951 Žilina (Slovensko)

60. výročie narodenia

V rokoch 1967-70 vyštudoval SVŠ v Žiline, 1970-75 študoval na Pri F UK v Bratislave odbor biológia. Pracoval na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach na Katedre všeobecnej biológie a v Ústave lekárskej biológie LF UPJŠ Košice. Jeho vedecko-výskumná činnosť bola sústredená na rádiobiológiu, genetické účinky malých dávok žiarenia ako súčasti životného prostredia, skúmanie účinkov mutagénnych faktorov životného prostredia a ich dopad na dedičný materiál. Publikoval 60 vedeckých prác zameraných na účinky nízkych dávok ionitujúceho žiarenia a na zvyšovanie odolnosti organizmu voči tomuto žiareniu. V roku 1988 získal Cenu spoločnosti nukleárnej medicíny a radiačnej hygieny.

Literatúra:

Who is Who v Slovenskej republike. Verlag für Personenzyklopädien AG, 2006. S. 153.

Stuchl Antonín

(architekt, urbanista)

* 15.11. 1921 Bratislava

90. výročie narodenia

Venuje sa teórii architektúry a urbanizmu. Publikuje v odborných časopisoch. Najvýznamnejšie projekty: Smerný územný plán Žiliny, 1978, koncept Smerného územného plánu Čadca, 1970, Územný plán sídliska Podbreziny, Liptovský Mikuláš, 1974, Územný plán sídliska Žarec v Čadci, 1975, Urbanistická štúdia športového areálu v Žiline, 1974, s architektom F. Čapkom.

Najvýznamnejšie realizácie: Sídlisko Žarec, Čadca, 1980, s architektom F. Čapkom, Doškolovacie stredisko SEVaK, Rajecké Teplice, 1988.

Literatúra:

Kto je kto v architektúre na Slovensku. [Bratislava] : Informačné stredisko architektúry Spolku architektov Slovenska, 1995. S. 147.

Výstava Tvorba a hobby architektov Žiliny, 1999. Žilina : PGU, 1999. S. [32].

Hložník Ferdinand

(maliar a grafik)

* 18.11.1921 Svederník

+ 27.2.2006 Bratislava

90. výročie narodenia

5. výročie úmrtia

V rokoch 1942-1946 študoval na oddelení kreslenia a maľovania SVŠT v Bratislave u profesorov G. Mallého, M. Schurmannu a J. Mudrocha. Do výtvarného života vstupoval uprostred rokov 2. svetovej vojny, čo sa odrazilo v tematickej, ale aj vo výrazovej orientácii jeho maliarskych diel. Tvorbu zo 40-tych a 50-tych rokov charakterizuje maliarsky cyklus obrazov s tematikou SNP. Neskôr opisnosť obrazu vystriedalo metaforické vyjadrenie. V 60-tych rokoch bola v popredí jeho záujmu maľba symbolického charakteru, od začiatku 70-tych rokov sa opäť zameril na figurálny žáner, motivovaný predovšetkým udalosťami vojnových rokov. Tvorba F. Hložníka bola zastúpená takmer na všetkých významných prehliadkach slovenského výtvarného umenia doma i v zahraničí. Ako ilustrátor dotvoril 36 titulov kníh. Výtvarne spracoval aj

klasické rozprávkové knižky O kohútikovi a sliepočke, O siedmich kráľovičoch, Skalný hrad na Kriváni a iné.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska II. zväzok. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1978. S. 268.

Mičura Juraj

(národný dejateľ, právnik)

* 18.11.1851 Dlhé Pole

+ 22.3.1919 Těšín

160. výročie narodenia

Maturoval na Gymnáziu v Ostrihome, právo študoval na Právnickej akadémii v Bratislave. Pracoval ako advokát v Bytči. Bol spoluorganizátorom národného a kultúrneho života v Bytči a na okolí. Praxovali u neho viacerí predstavitelia slovenského verejného a kultúrneho života (synovec Martin Mičura, Janko Jesenský, Vladimír Pivko, Jozef Hranec). Po dohode so Slovenskou národnou stranou kandidoval v roku 1896 v Bytči vo voľbách do uhorského snemu. V roku 1918 bol členom SNR, signatárom martinskej Deklarácie slovenského národa. Zomrel 22.3.1919 v Těšíne, pochovaný je v Dlhom Poli.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník M-Q. - Zv. IV. - Martin : Matica slovenská, 1990. S. 163.

Bielek Karol

(publicista, pedagóg, spisovateľ)

* 15.1.1857 Lutiše, Žilina

+ 25.11.1936 Žarnovica

75. výročie úmrtia

Ťažisko jeho práce bolo v oblasti pedagogiky. Je autorom niekoľkých čítaniek a učebníc. Publikoval odborné a didaktické články v rôznych časopisoch. Vydával nenáročné zbierky veršikov, riekaniek, prísloví a porekadiel.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník I. A-D. Martin: Matica slovenská, 1986. S.247-248.

Sliacky, O: Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež. Bratislava: Literárne informačné centrum, 2005. S.36.

Djuračka Anton

(maliar, grafik, ilustrátor)

* 22.2.1904 Žilina

+ 3.11.1971 Bratislava

40. výročie úmrtia

V rokoch 1921-1922 študoval na kresliarskej škole profesora K. Hoffmanna vo Viedni, v rokoch 1922-1923 na súkromnej škole G. Mallého v Bratislave, v rokoch 1923-1930 na AVU v Prahe študoval maľbu u J. Loukotu, J. Obrovského, grafiku u M. Švabinského a T. F. Šimona. Svoje kresliarske schopnosti uplatnil v sérii slovenských hradov, ktoré vyšli ako pohľadnice v roku 1935, potom knižne, ako ilustrácie ku knihe E. Janotu: Slovenské hrady. Je aj autorom portrétov významných osobností slovenskej kultúry (Elán 1931). Paralelne s grafickou tvorbou sa venoval aj maľbe. Od roku 1945 pôsobil ako slobodný umelec v Bratislave. V roku 1947 sa stal členom spolku Bohúň. Jeho grafiky a obrazy sú v zbierkach SNG v Bratislave, regionálnych galériách, v NG v Prahe a v Moravskej galérii v Brne.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. S. 262-263.

Kovalik-Ústiansky Ján

(básnik)

* 27.11.1861 Ústie nad Oravou

+ 8.3.1950 Žilina

150. výročie narodenia

Rodák zo zaniknutej obce Ústie nad Oravou, pedagóg, politik a poet, ktorý ako predstaviteľ postromantizmu, ovplyvnený silno aj Hviezdoslavom. Napísal a vydal básne vlastným nákladom ako **Zobrané diela** v 7 zväzkoch (Básne, 1919, Báj Tatier, 1926, Balady, Svet, Národ,

1932, Vidiny mieru, 1936, Pod italským nebom, Úlomky tatranských žúl, 1939, Ozveny veľkej doby, 1942).

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 57.

Letz Belo

(jazykovedec, pedagóg)

* 5.11.1902 Budapešť

+ 28.11.1971 Žilina

40. výročie úmrtia

Pedagóg, jazykovedec, dramatik, prekladateľ. Ako stredoškolský profesor pôsobil aj v Žiline (1930-1938 a po roku 1945). Vydal **Gramatiku slovenského jazyka** (1950) i divadelnú hru **O svoju skyvu** (1934).

Literatúra:

Slovenský biografický slovník K-L. Zv.3. Martin: Matica slovenská, 1989.S.185.

Mesto Žilina. Žilina : Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 177.

DECEMBER

Bajza Jozef Ignác

(spisovateľ)

* 5.3.1755 Predmier

+ 1.12.1836 Bratislava

175 výročie úmrtia

Rodák z Predmiera, katolícky kňaz, priekopník národného obrodzenia a prvý románopisec medzi Slovákmi, ostro vo vlastnom diele napádajúci nezaujím svojich súčasníkov o materinský jazyk. Autor prvého slovenského (cestopisného a dvojdielneho) románu **René mládenca príhody a skúsenosti** (1783), ako aj vedeckého spisu **Slovenské dvojnásobné epigrammata, jednako-koncohlasné a zvukomírné** (1749), päťzväzkového **Kresťanského katolíckeho náboženstva** (1787-1796) i humornej knihy **Veselé účinky a řečení** (1795).

Literatúra:

Válek, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina : Knižné centrum, 2009. S. 38.

Slovník slovenských spisovateľov. Bratislava : Kalligram, Ústav slovenskej literatúry SAV, 2005. S. 57-59.

Romančíková Katarína

(poetka)

* 9.12.1976 Žilina

35. výročie narodenia

Po skončení Obchodnej akadémie študovala na Katecheticko-pedagogickej fakulte v Ružomberku. Doktorandské štúdium skončila na Katolíckej univerzite v Ružomberku v roku 2006. V súčasnosti pôsobí ako učiteľka Základnej školy v Terchovej. V roku 1997 vydala v spolupráci s Miestnym kultúrnym strediskom svoju prvú básnickú zbierku **Lásky závan** ešte pod menom Katarína Šmehýlová.

Literatúra:

Dotazník vypracovaný pre Žilinskú knižnicu (2006)

Čerňan Jozef

(sochár)

* 11.12.1946 Lietavská Lúčka

65. výročie narodenia

Študoval na VŠVU v Bratislave figurálne sochárstvo. Niekoľko rokov pôsobil ako pedagóg na Gymnázium v Rajci a ľudovom umeleckom družstve Rezbár a v Rajci. Roku 1984 emigroval do Grécka. Tu žil krátko v Aténach a začiatkom roka 1986 odišiel do Kanady.

Doma boli jeho práce inštalované v Žiline, Bytči, Lietave, Dlhom Poli, Jablonovom pod Súľovskými skalami, v Handlovej a v Prievidzi. Jeho tri kovové plastiky do roku 1992 zdobili parčík pri Váhostave na žilinskom sídlisku Hliny. V Kanade v meste St. John je v tamojšom kostole inštalovaná jeho socha Panny Márie v nadživotnej veľkosti. V roku 1995 ukončil fontánu (4,80 m vysokú), realizovanú v červenej opracovanej žule pre mesto Edmundston na severovýchodnom pobreží Kanady. V súčasnosti žije a tvorí v kanadskom meste Sussex.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 26-27.

Prieložný Emil

(spevák - tenorista)

* 12.12.1921 Žilina

+ 23.7.1981 Prešov

90. výročie narodenia

30. výročie úmrtia

viď. júl

V rokoch 1934-38 navštevoval meštiansku školu v Žiline, potom pracoval na technickom referáte v Žiline. Súkromne študoval divadlo, hudbu a spev. Spočiatku inklinoval k baletu. V rokoch 1940-47 bol členom súboru Slovenského divadla v Nitre, 1947-81 bol sólistom spevohry Divadla J. Záborského v Prešove. Zomrel 23.7. 1981 v Prešove.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník M-Q. - Zv. IV. - Martin : Matica slovenská, 1990. S. 541.

Vrtílek Ján

(umelecký kníhviazač)

* 12.12.1906 Vyškov

+ 10.3.2000 Žilina

105. výročie narodenia

Študoval kníhviazačstvo u majstra A. Indru vo Vyškove na Morave. V Brne absolvoval odborný knižársky kurz Zemského úradu pre zveľebovanie živností. V roku 1928 odišiel do Žiliny, kde sa natrvalo usadil. Svoje žilinské roky venoval umeleckej knižnej väzbe, hudbe, spevu a spoločenskému a kultúrnemu životu (Zbor Žilincov).

Literatúra:

Mazáč, Tomáš : Vazby laskavých doteků. Čtení o Jánú Vrtílkovi. Žilina : Považská galéria, 1998. S. 7-9.

Zvara Teodor

(výtvarník, bábkar, režisér, športovec)

* 4.1.1907 Čadca

+ 18.12.1986 Žilina

25. výročie úmrtia

V rokoch 1950-1967 bol technológom výroby bábok, režisérom, výtvarníkom a bábkovodičom Bábkového divadla v Žiline. Bol prvým profesionálnym technológom výroby bábok na Slovensku. Je autorom bábkovej hry **Keď hračky ožijú** (1951). Významnú úlohu zohral aj v žilinskom športovom živote.

Literatúra:

Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S.93-94.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska M-Ž. Bratislava : SAV, 1990. S. 582 s.

Hanuliak Stanislav

(regionálny politik)

* 23.12.1931 Terchová

+ 19.12.1991 Terchová

80. výročie narodenia

20. výročie úmrtia

Bývalý dlhoročný predseda MNV v Terchovej Stanislav Hanuliak sa svojou všestrannou činnosťou a konkrétnymi pracovnými výsledkami zaradil medzi najvýraznejšie osobnosti dobovej regionálnej politiky. S jeho menom sú spojené prakticky všetky významnejšie projekty, ktoré sa v Terchovej realizovali počas 60., 70. a 80. rokov minulého storočia. Ako najvyšší funkcionár obce venoval náležitú pozornosť rozvoju jej infraštruktúry. Osobitnú rolu zohrávali v jeho komunálnej stratégii cestovný ruch, kultúra a šport.

Literatúra:

Cabadaj, Peter – Križo, Vladimír : Terchová. Terchová : Obec Terchová, 2003. S. 128.

Kerák Jozef

(insitný sochár, drotár)

* 22.12.1891 Veľké Rovné

+ 28.6.1945 Veľké Rovné

120. výročie narodenia

Od detstva chodil ako drotár po strednej Európe a po ďalších krajinách. Dôverná znalosť materiálu a neobyčajná technická zručnosť mu umožnili modelovať hustým či redším spájaním špirálovito stočeného alebo rovného drôtu priesvitné figúry, ktoré pripomínajú bohato rozkreslenú, poeticky jemnú perokresbu v priestore. Jeho práce sú zastúpené v zbierkach Považského múzea v Žiline-Budatíne.

Literatúra:

Adamusová, Jana a kol. : Drotárstvo. Veľká kniha o slovenskom drotárstve.

Martin : Matica slovenská, 2010. S. 89, 90, 123.

Slovenský biografický slovník III. K-L. Martin: Matica slovenská, 1989. S. 70.

Kopecká Eva

(textilná výtvarníčka)

* 24.12.1961 Žilina

50. výročie narodenia

Na VŠVU v Bratislave študovala v rokoch 1979-1985 na oddelení architektonickej tvorby III. u profesorov M. Kusého a docenta R. Janáka. V tvorbe sa venuje textilnému designu, návrhom odevov a volnej tvorbe. Pracovala ako návrhárka v BZ v Ružomberku. Žije a tvorí v Bratislave.

Literatúra:

Valachová, Milada: Slovník maliarov a sochárov okresu Žilina. – Žilina : Okresná knižnica, 1995. S. 60.

Thurzo Juraj

(politik, krajiniský hodnostár)

* 2.9.1567 Lietava

+ 24.12.1616 Bytča

395. výročie úmrtia

Pre oddanosť cisárovi a za vojenské zásluhy získal viac hodností. Zaslúžil sa o rozkvet kultúry a vzdelanosti v Bytči. Thurzova knižnica obsahovala vyše 800 zväzkov známych diel i význačných mysliteľov. V roku 1609 sa stal uhorským palatínom. Do Žiliny povolal v roku 1610 zástupcov evanjelickej cirkvi na významnú synodu. Dal vybudovať renesančný skvost Svadobný palác v Bytči.

Juraj Thurzo zanechal v rukopise pozoruhodný denník o ceste do Benátok z roku 1597 i ďalšie denníky z rokov 1569, 1604, 1607 a 1612; uložené sú v Štátnom oblastnom archíve v Bytči. Latinská a inojazyčná korešpondencia Juraja Thurzu bola vydaná v dvojzväzkovom diele pod názvom **Bethlenfalvi Thurzó György gróf levelei nejéhez**, Budapešť (1876).

Literatúra:

Mesto Žilina. Žilina : Regionálna rozvojová agentúra, 1997. S. 184.
Bytča 1378 – 1978. Martin : Osveta, 1978. S. 259.

Gallo Juraj

(inžinier, architekt)

* 31.12.1956 Žilina

55. výročie narodenia

Najvýznamnejšie projekty: Rehabilitačné centrum železničnej polikliniky Žilina, 1996, Národná banka Slovenska, expozitúra Žilina, 1997, Obytný súbor Žilina - juh, urbanistická súťaž, 1998, VŠZP, pobočka Žilina, projekt interiéru, 1999.

Najvýznamnejšie realizácie: Rodinný dom v Banskej Bystrici, 1995, Bagetéria na Hlinkovom námestí v Žiline, 1995, Budova Záchraného systému Slovakia v Žiline, 1996.

Literatúra:

Výstava Tvorba a hobby architektov Žiliny, 1999. Žilina : PGU, 1999. S. [11].

Výročia osobností slovenského literárneho života v roku 2011

Matúška Janko

štúrovský básnik
* 10.1.1821 Dolný Kubín
+ 11.1.1877 Dolný Kubín

190. výročie narodenia

Štúr Eudovít

národovec, novinár a publicista
* 29.10.1815 Uhrovec
+ 12.1.1856 Modra

155. výročie úmrtia

Válek Miroslav

spisovateľ
* 17.7.1927 Trnava
+ 27.1.1991 Bratislava

20. výročie úmrtia

Bednár Vlado

spisovateľ
* 11.2.1941 Bratislava
+ 17.1.1984 Bratislava

70. výročie narodenia

Fándly Juraj

bernoľákovský spisovateľ
* 21.10.1750 Častá
+ 7.3.1811 Doľany

200. výročie úmrtia

Hrebenda Matej

ľudový spisovateľ
* 10.3.1796 Rimavská Píla
+ 16.3.1880 Hnúšťa-Hačava

215. výročie narodenia

Strmeň Karol

básnik, prekladateľ
* 9.4.1921 Palárikovo

+ 16.10.1994 Cleveland (Ohio, USA)

90. výročie narodenia

Botto Ján

štúrovský básnik
* 27.1.1829 Hrachov-Vyšný Skalník
+ 28.4.1881 Banská Bystrica

130. výročie úmrtia

Kráľ Janko

básnik
* 24.4.1822 Liptovský Mikuláš
+ 23.5.1876 Zlaté Moravce

135. výročie úmrtia

Pauliny-Tóth Viliam

politik, redaktor, spisovateľ
* 3.6.1826 Senica
+ 6.5.1877 Martin

185. výročie narodenia

Šafárik Pavol Jozef

historik, etnograf, básnik
* 13.5.1795 Kobeliarov
+ 26.6.1861 Praha (Česko)

150. výročie úmrtia

Kalinčiak Ján

spisovateľ
* 10.8.1822 Martin
+ 16.7.1871 Martin

140. výročie úmrtia

Hurban Vajanský Svetozár

spisovateľ, politik, redaktor
* 16.1.1847 Hlboké
+ 17.8.1916 Martin

95. výročie úmrtia

Bukovčan Ivan

dramatik

* 15.9.1921 Banská Bystrica

+ 25.5.1975 Bratislava

90. výročie narodenia

Ondrejov Ľudo

spisovateľ

* 19.10.1901 Slanje (Juhoslávia)

+ 18.3.1962 Bratislava

110. výročie narodenia

Chalupka Ján

spisovateľ, dramatik

* 28.10.1791 Horná Mičiná

+ 15.7.1871 Brezno

220. výročie narodenia

140. výročie úmrtia

Hviezdoslav Pavol Országh

spisovateľ

* 2.2.1849 Vyšný Kubín

+ 8.11.1921 Dolný Kubín

90. výročie úmrtia

Kuzmány Karol

spisovateľ

* 16.11.1806 Brezno

+ 14.8.1866 Turčianske Teplice

205. výročie narodenia

145. výročie úmrtia

Jesenský-Jessenius Ján

lekár, filozof spisovateľ

* 27.12.1566 Vratislav

+ 1621 Praha (Česko)

445. výročie narodenia

390. výročie úmrtia

Register

- Akay Ján 8-9
Bajza Jozef Ignác 59-60
Bartaky Juraj 20-21
Bartek Henrich 9
Bánovský Juraj 24-25
Behrík Bohuslav 25
Benda, Protáz Ján 36-37
Beňovský Ján 42-43
Bičkoš Peter 18-19, 29-30
Bielek Anton Karol 7
Bielek Karol 57-58
Bienik Pavol 6-7
Biroš Stanislav 54
Blanár Juraj 28
Blaško František 32
Bodenek Ján 14
Botek Anton C. 9-10
Brezáni Peter 55
Brna Pavol 36
Cabada Peter 21-22
Cvacho Igor 50-51
Čapka Štefan 17, 39-40
Čapkovič Ladislav 35
Černyš Mykola 49
Čerňan Jozef 60-61
Černiansky Andrej 49-50
Dado Milan 14-15
Digaňová Gabriela Mária 54
Dilong Rudolf 20
Djuračka Andrej 53
Djuračka Anton 58
Dubec Anton 8
Dudáš Miloš 3-4
Đurjan Štefan 2
Faltín Michal 35-36
Feldek Ľubomír 46-47
Filo Emanuel 40
Frátrik Ján 47
Fundárek Jozef 38, 45
Gajdoš František 47-48
Gallo Juraj 64
Getting Milan Alexander 51
Grnáč Ladislav 48
Grossmann Jozef 17
Guderna Ladislav 30
Hanuliak Stanislav 62
Hegerová Hana 52
Hložník Ferdinand 13, 56
Hoffmann Ferdinand 4
Honza Cézár František 43
Horecký Ján 27
Hortová Veronika 23
Huljak Peter Andrej 39
Husselius Albert 11-12
Janček Ivan 33
Janovský Štefan 54-55
Jesenský Miloš 29
Jonáš Kristián Alojz 43
Kempný Ján 33
Kerák Jozef 63
Kopecká Eva 63
Korynthinus Ján 43
Kosec Milan 23-24
Kovalik-Ústiansky Ján 58-59
Krajčo Milan 11
Kristenová Vlasta 46
Kubica Peter 26
Kuzmík Jozef 19-20, 31
Ladiver Eliáš 19
Láni Gregor 39
Letz Belo 59
Letz Ján 5-6
Lombardini Alexander 22
Makovický Dušan 16-17

Marsina Štefan Viktor	11	Sedlák Otto	13-14
Matušík Jozef	41	Sikora Rudolf	22-23
Mésaroš Ondrej	53	Štašo Jozef	12-13
Mičura Juraj	57	Stuchl Antonín	55
Milec Ivan	3	Svetko Štefan	34
Milec Ján	41-42	Svoboda Anton Dobroslav	3
Moravčík Milan	4-5	Šandriková-Kubišová Irma	51
Moravčík Jaroslav	27	Šulík Anton	18
Nemeš Ladislav	24	Thurzo Imrich	52
Ňiňaj Peter	15	Thurzo Juraj	63-64
Ondák Roman	38	Tombor Ján Krstiteľ	7-8
Ondro František	2, 45	Trizuljak Alexander	27-28
Paďour Peter	44	Tvrдый Vojtech	49
Paur Martin	40-41	Uhlárik Ján	18
Pfliegel Miroslav	42	Urbaníková Eva	13
Porod Ján	25-26	Váh Juraj	45-46
Prieložný Emil	37, 61	Vrtílek Ján	61
Procházka Miro	38	Vyletelka Juraj	5
Robinsonová Magdaléna	37	Zaymus Ľubomír	10-11
Romančíková Katarína	60	Zvara Teodor	62
Ruppeltd Fedor Fridrich	30-31	Žabkay Vladimír	16
Sakalová Sidónia	34-35	Žabkay Ernest	31
Sedláček Anton	32	Židek Radoslav	50

Názov: Kalendárium : výročia osobností okresu Žilina a Bytča a výročia osobností slovenského literárneho života v roku 2011

Zostavili: Nataša Lajdová, Ivana Uríková, Úsek regionálneho výskumu, dokumentov a informácií

Zodpovedná redaktorka: Mgr. Katarína Šušoliaková, riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline

Vydala: Krajská knižnica v Žiline v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

Rok vydania: 2011

Počet strán: 68

Náklad: 50 ks

Krajská knižnica v Žiline

